Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Советиви Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | 24 август 1972 йил, пайшанба | № 198 (15.369). | Баҳоси 2 тийин.

ИБРАТЛИ ТАШАББУСГА КЕНГ ЙЎЛ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

Боғот районидаги Нариманов номли Меҳнат Қизил Байроқ орденли колхознинг колхозчилари ва мутахассислари КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини бажара бориб, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада ривожлантириш, хўжалик экономикасини ва колхозчилар фаровонлигини ошириш борасида қизғин иш олиб бормоқдалар.

Колхоз меҳнатчилари Оҳангарон район чорвадорларининг социалистик мажбуриятларини муҳокама қилиб, мавжуд резервларнинг ҳаммасини ишга солишга интилиб, ўзларининг илгари олган мажбуриятларини қайта кўриб чиқдилар ва 1972 — 1975 йилларда чорвачиликни тағин ҳам тезроқ суръатлар билан ривожлантиришни белгилаб қўйдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Боғот районидаги Нариманов номли колхознинг чорвачиликни ривожлантиришга доир социалистик мажбуриятларини маъқуллади.

Область ва район партия комитетларига, колхозлар ва совхозларнинг бошланғич партия ташкилотларига Нариманов номли колхознинг социалистик мажбуриятларини муҳокама қилиш ва шунга асосланиб ҳар бир хўжаликда гўшт, сут ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш ва давлатга сотиш борасида юбилейга атаб олинган социалистик мажбуриятларни ҳеч сўзсиз бажаришга қаратилган конкрет тадбирларни ишлаб чиқиш топширилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ва «Узсельхозтехника» республика бирлашмаси зиммасига янги ерларни ўзлаштиришда, зотли чорва молларни сотиб олишда ҳамда чорвачиликдаги сермеҳнат ишларни механизациялашда Нариманов номли колхозга ҳар томонлама ёрдам бериш вазифасини юклади.

Республика ва область газеталарининг редакцияларига, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Телевидение ва радио эшиттириш давлат комитетига Боғот районидаги Нариманов номли колхознинг чорвачиликни ривожлантиришга доир юксак социалистик мажбуриятлари қандай бажарилаётганлигини кенг ёритиб туриш топширилди.

БОҒОТ РАЙОНИДАГИ НАРИМАНОВ НОМЛИ КОЛХОЗНИНГ ЧОРВАЧИЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИШГА ДОИР СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Боғот районидаги Нариманов номли Меҳнат Қизил Байроқ орденли колхознинг колхозчилари ва мутахассислари КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини бажара бориб, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада ривожлантириш, хўжалик экономикасини ва колхозчилар фаровонлигини ошириш борасида ўзларининг юксак марраларини белгилаб олдилар.

Тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йили бўлган 1971 йилда колхоз меҳнатчилари деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотларини етиштириш ва давлатга сотиш топшириқларини муваффақиятли бажардилар.

Пахта тайёрлаш плани 128 процент бажарилди. 2020 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 44,4 центнерга етказиб ҳосил олинди.

Чорвадорлар гўшт тайёрлаш планини 101 процент, сут тайёрлаш планини 104 процент, тухум тайёрлаш планини 188 процент ва жун тайёрлаш планини 100 процент адо этдилар.

Мана шуларнинг ҳаммаси хўжалик экономикасини мустаҳкамлашга, колхозчилар фаровонлигини оширишга имкон берди. 1971 йилда колхоз даромади 5.103 минг сўмни ташкил этди, колхозчилар меҳнатига тўланаётган ойлик ҳақ ўрта ҳисобда 144 сўмга етди. Кейинги йилда хўжаликда ишлаб чиқариш ва маданий-маиший объектлар қуриш борасида катта тадбирлар амалга оширилди. Уйлар газлаштирилди, водопровод ўтказилди, колхознинг ўз теплицалари, механизациялаштирилган ғишт заводи, чинни идишлар ишлаб чиқарадиган цехи ва бошқа кўмакчи корхоналари бор.

Турли объектларни қуришга ва колхоз посёлкаларини ободонлаштиришга ҳар йили 700 минг сўмга етказиб пул ажратилмоқда.

Оҳангарон райони чорвадорларининг социалистик мажбуриятларини муҳокама қилиб, биз илгари қабул қилинган мажбуриятларни қайта кўриб чиқдик ва 1972—1975 йилларда қишлоқ хўжалигини ва аввало чорвачиликни тағин ҳам тезроқ суръатлар билан ривожлантиришни мўлжаллаб қўйдик.

Шуни айтиб ўтиш керакки, ҳозирги вақтда колхознинг чорва моллари етарли даражада кўп, шу сабабли бундан буён асосан чорвачиликни интенсивлаштириш, унинг структурасини яхшилаш, чорва ва паррандаларнинг маҳсулдорлигини ошириш йўли билангина чорвачиликни ривожлантириш, чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш давом эттирилади.

Қорамоллар туёғи 1975 йилда 3004 бошга етказилади. Сигирлар туёғи 1971 йилдагига нисбатан 1,9 баравар кўпайтирилиб, 1050 бошга етказилади.

Қўйлар 1975 йилда 5 минг бошга етказилади. Бу эса ҳар йил давлатга 1370 дона қоракўл тери ва 95 центнер жун сотишга имкон беради.

Бундан ташқари, табиий кўлларда балиқчилик ривожлантирилади. Ҳар йили савдо шохобчаларига 30 тоннага яқин тирик балиқ етказиб бериб турилади. Хўжалигимизда тез суръатлар билан ривожланиб бораётган қуёнчилик ҳам гўштни кўпайтиришда анча аҳамиятга эга бўлади. Бу йил қуёнчилик фермамизда 100 бош урғочи қуён боқилган бўлса, 1973 йилда бу 400 бошга етказилади.

Қуёнчиликни ривожлантириш тадбирлари ишлаб чиқилди. Шу тадбирларга кўра, ҳар йили 21,3 тонна қуён гўшти ва 7100 дона қуён териси олиб турамиз. Хўжаликда беш минг бош паррандага мўлжалланган механизациялаштирилган паррандачилик фермаси қуриб битказилди. Бу ферма ҳар йили 522 минг дона тухум ва 78 центнер парранда гўшти олиб туришга имкон беради. Товуқлар сони 1975 йилда 1971 йилдагига нисбатан 1,8 баравар кўпайтирилади.

Чорва молларни урчитиб кўпайтиришни ҳамда бузоқларни боқиб ўстиришни яхшилаш, чорвачилик фермаларида наслчилик ишлари даражасини ошириш тадбирлари мўлжаллаб қўйилди ва амалга оширилади.

Чорва молларнинг зотини яхшилашга алоҳида эътибор берилади. Шу мақсадда 1972—1974 йилларда 500 бош зотли бузоқ сотиб олинади.

Чорва молларни фермаларда сақлаш ва боқиш шароитини яхшилаш чоралари кўрилаётганлиги туфайли чорва моллар ва паррандa маҳсулдорлиги анча оширилади. Ҳар бир соғин сигирдан соғиб олинаётган сут 1975 йилда 3500 килограммга етказилади ва 1971 йилдагига нисбатан 2130 килограмм кўпайтирилади, гўштга топширилаётган ҳар бир қорамолнинг ўртача вазни 450 килограммга, қўйнинг ўртача вазни 45 килограммга, чўчқанинг ўртача вазни 120 килограммга етказилади. Тухумга кирган ҳар бир товуқдан 110 донага етказиб тухум олишга эришамиз.

Чорва ва парранда маҳсулдорлигини ошириш чорвачилик маҳсулоти етиштиришни ва уни давлатга сотишни анча кўпайтиришга имкон беради. Колхозда гўшт етиштириш 1975 йилда 440,1 тоннага етказилади ва 1971 йилда эришилган даражага нисбатан 3,3 баравар кўпайтирилади. Етиштириладиган сут 2450 тоннага етказилади ёки 1971 йилдагига нисбатан 4,1 баравар кўпайтирилади, тухум 522 минг донага етказилади ва 5,6 баравар кўпайтирилади.

Мана шуларнинг ҳаммаси етиштириладиган чорвачилик маҳсулотининг миқдорини анча ошириш имкониятини беради. 1975 йилда давлатга 400 тонна ёки 1971 йилдагидан 4,5 баравар кўп гўшт ва 2000 тонна ёки 1971 йилдагидан 5 баравар кўп сут сотилади. Давлатга сотилаётган тухум тўрт ярим баравар кўпайтирилади ва йилига 300 минг донага етказилади.

Пахта етиштириш учун ихтисослаштирилаётган бизнинг хўжалигимизда чорвачилик маҳсулотини етиштиришни ва давлатга сотишни бунчалик анча кўпайтириш мураккаб ва масъулиятли вазифадир. Бироқ бу бажарса бўладиган реал вазифадир.

Бу вазифани амалга оширмоқ учун биз чорвачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлаш борасида бир қанча тадбирларни мўлжаллаб қўйибмиз. Табиий пичанзорлар ва яйловлар бўлмаган бизнинг шароитимизда шундай тадбирларни амалга ошириш айниқса зарур. Пахта, сабзавот, картошка, мева ва узум етиштиришни янада кўпайтириш билан бир қаторда озуқа экиладиган майдонлар анча кенгайтирилади, бу экинларнинг ҳосилдорлиги оширилади.

Экин майдонларини кенгайтириш мақсадида 503 гектар янги ер ўзлаштирилади, шу жумладан Амударё бўйидаги қайир ерларда 300 гектар майдон ўзлаштирилади. Шу билан бир вақтда эскидан экилиб келган ерлардан анча самарали фойдаланиш тадбирлари амалга оширилади.

Озуқа экинлари экилаётган майдонлар 1971 йилдаги 453 гектардан 1975 йилда 950 гектарга етказилади ёки 2,1 баравар кўпайтирилади, шу жумладан бедапоялар 237 гектардан 600 гектарга етказилади. Озуқа экинларининг ҳосилдорлигини ошириш учун барча зарур чоралар кўрилади. Силос бостириш учун экилаётган маккажўхорининг ҳосилдорлиги гектар бошига 500 центнерга, эски бедапояларнинг ҳар бир гектаридан олинаётган қуруқ беда 150 центнерга етказилади. Бу йил беда уруғини биз фақат маккажўхори ва суданка билан қўшиб сепамиз. Экинларни сифатли парвариш қилишни таъминлаймиз ва гектар бошига камида 400 центнер хўл беда ва 50 центнер қуруқ беда оламиз. Бундан ташқари, 40 гектар ерга маккажўхорини лавлаги билан қўшиб экиб, 800 тонна лавлаги оламиз.

Дон олиш учун маккажўхори ва озуқа экилаётган майдон кенгайтирилиб 250 гектарга етказилади, дон учун экилган маккажўхорининг ҳосилдорлиги 50 центнерга, оқжўхорининг ҳосилдорлиги эса 60 центнерга етказилади.

Озуқа экинларидан йилига икки марта ҳосил олиш ва бошқа экинлардан кейин экиб, яна ҳосил олиш усули кенг қўлланилади. 1975 йилда ҳаммаси бўлиб 7321 тонна озуқа бирлиги олишни таъминлаймиз. Бу эса, хўжаликнинг озуқага бўлган эҳтиёжини тўла-тўкис таъминлайди.

Колхозимизда озуқа тайёрлаш ва уларни молларга бериш учун ҳозирлаб қўйиш борасида илғор методлар кенг қўлланилмоқда. Молларга хашакни фақат майдалаб ва туйимли қилиб бермоқдамиз. Озуқанинг туйимлилигини оширмоқ ва молга бериш учун уларни яхшилаб ҳозирламоқ учун колхозда омухта озуқа тайёрлайдиган кичикроқ завод қуришни мўлжаллаб қўйдик.

Чорвачилик бинолари қуришга, фермаларда сермеҳнат ишларни механизациялаштириб, меҳнатнинг сарфланишини анча қисқартиришга ва етиштирилаётган маҳсулот таннархини пасайтиришга катта эътибор берилади.

Чорвачиликдаги сермеҳнат асосий ишларнинг ҳаммаси 1975 йилгача батамом механизациялаштирилади.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти хўжаликка раҳбарлик қилиш борасида кун сайин олиб бораётган ўзининг ишида чорвачилик кадрларини танлаш ва жой-жойига қўйиб ишлатиш, уларнинг малакасини ошириш масалаларига, юксак даражада унумли меҳнат қилмоқ ва маданий ҳордиқ чиқармоқ учун уларга зарур шароит яратиб беришга катта эътибор бермоқда.

Нариманов номли Меҳнат Қизил Байроқ орденли колхознинг колхозчилари ва мутахассислари чорвачилик маҳсулоти етиштиришни анча кўпайтиришга доир социалистик мажбуриятларни қабул қилиб, бу мажбуриятларни муваффақиятли адо этмоқ учун бутун куч ва ғайратларини сарфлайдилар.

Социалистик мажбуриятлар колхоз правлениеси билан партия комитетининг кенгайтирилган мажлисида кўриб чиқилди.

СУРХОНДАРЕ область Денов районидаги «Москва» колхозининг Исмат Хўжаев бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси коллективи СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллик юбилейи йилида гектаридан 55 центнердан хирмон кўтариш учун аҳд қилишган. Бригада механизаторлари пахта йиғим-теримига қизғин тайёргарлик кўрган ҳолда далаларда ғўза парваришини бўшаштирмаётирлар. Суратда: комсомол-ёшлар бригадасининг бошлиғи И. Хўжаев пахтазорда.

А. Тўраев фотоси.

Йиғим-теримни қисқа муддатда ўтказайлик

ҲАММА ҲОСИЛНИ 25 КУНДА ТЕРИБ ОЛАМИЗ

ҚАШҚАДАРЕ ОБЛАСТЬ, УЛЬЯНОВ РАЙОНИДАГИ «МОСКВА» СОВХОЗИ ПАХТАКОРЛАРИНИНГ ЮБИЛЕЙ ЙИЛИДА ПАХТА ЙИҒИМ-ТЕРИМИНИ ЭНГ ҚИСҚА МУДДАТЛАРДА ЎТКАЗИШ ВА ЯЛПИ ҲОСИЛНИНГ 70 ПРОЦЕНТДАН КЎПРОҒИНИ МАШИНАЛАР БИЛАН ТЕРИБ ОЛИШ ЮЗАСИДАН БЕЛГИЛАГАН

ТАДБИРЛАРИ

Бу йил 4 минг гектар майдонда ғўза ўстиряпмиз. Баҳорнинг ниҳоятда инжиқ келганлиги, саратонда ҳам ҳароратнинг ўзгариб туриши натижасида талай қийинчиликларга дуч келинди. Пахтакорларимиз тажрибакорлар ва мутахассисларнинг маслаҳатларига қатъий амал қилган ҳолда меҳнат қилиб, барча агротехника тадбирларини ўз вақтида ўтказдилар. Ғўза парваришида узилишга йўл қўймадилар. Ҳозиргача барча майдонларда ғўза қатор ораларига олти марта ишлов берилди, тўрт марта озиқлантирилди ва тўрт марта мириқтириб сувдан чиқарилди.

Яна саноқли кунлардан сўнг пахта терими бошлаб юборилади. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг яқинда қабул қилган «Республика колхозлари, совхозлари ва тайёрлов пунктларининг 1972 йилги пахта ҳосилини териб олиш ва тайёрлашга ҳозирлиги тўғрисида»ги қарори совхозимиз пахтакорлари зиммасига масъулиятли вазифалар юклайди.

Совхознинг техника паркида ва устахоналарида иш қизғин. Механизаторлар пахта йиғим-теримида қатнашадиган энг сўнгги техника ва механизмларни созламоқдалар, сифатли ремонтдан чиқаряптилар. Мавжуд 62 пахта териш машинаси, 15 та кўрак терадиган, 17 та подборшчик, 20 та кўрак чувийдиган машиналар ремонтдан чиқарилиб, теримга шайлаб қўйилди. Ҳозир устахоналарда тележкалар, трактор прицеплари, пахта юклайдиган механизмлар жадал ремонтдан чиқарилмоқда. Чорвачиликда, полиз маҳсулотлари, ем-ҳашак ташишда ва бошқа юмушларда ишлатиб турилган транспорт тракторларининг бир қисми ҳам устахоналарга қайтарилиб, пахта ташишга мослаб ремонтдан чиқарилмоқда.

Совхоз дирекцияси ва партия комитети яқинда мутахассислар билан бамаслаҳат пахта йиғим-теримига тайёргарлик ва уни уюшқоқлик билан ўтказиш юзасидан конкрет тадбирлар ишлаб чиқди. Бу тадбирларда ҳар бир бригада, бўлим ва участкаларда олиб бориладиган ишлар аниқ кўрсатилди. Механик ҳайдовчиларнинг терим мавсумида олган мажбуриятлари тасдиқланди.

Бу йил кузнинг қандай келишидан қатъий назар, пахта теримини қисқа муддатларда тамомлашга қарор қилдик. Давлатга йиллик пахта сотиш планини 25 иш кунида бажаришга аҳд қилганмиз. Бунинг учун хўжаликда реал имкониятлар бор. Пахта терими бизда 1 сентябрдан бошланади. Терим бошланган дастлабки беш кунликда ҳар куни 1 процентдан, иккинчи беш кунликда икки процентдан пахта топширамиз. Сентябрнинг биринчи ярмидан машина терими бошланади. **Машиналарни зўр суръат билан ишлатиб, кунига 4 процентдан етти процентгача пахта топширишга эришамиз. 1—5 сентябрь кунлари йиллик планнинг 5 проценти миқдорида пахта тайёрлаймиз. 5—10 сентябрда эса 10 процент, 10—15 сентябрь кунлари 20 процент, 15—20 сентябрь кунлари 30 процент ва 20—25 сентябрь кунлари йиллик планнинг 35 проценти миқдорида пахта тайёрлаймиз ва юбилей йили топшириғини 25 сентябрь куни бажаришга эришамиз. Теримнинг дастлабки кунлари пахта тайёрлаш пунктига ҳар куни 80 тоннадан, терим оммавий бошлаб юборилгандан сўнг эса ҳар куни 500-650 тоннадан пахта топширишга эришамиз.**

Мавсумда машиналар билан 8200 тонна «оқ олтин»ни йиғиб-териб олишни мўлжаллаб турибмиз. Бу йиллик планга нисбатан 100 процентни, ялпи ҳосилга нисбатан эса 70 процентни ташкил этади. Қаҳҳор Раҳмонов, Карим Бобомуродов, Жўра Байиров, Юсуф Омонов ўртоқлар раҳбарлик қилаётган 3, 4, 5 ва 6-бўлимларда етиштириладиган ялпи ҳосилнинг 80-90 процентини машиналар ёрдами билан йиғиштириб олишни мўлжаллаб турибмиз.

Ҳозир 62 терим машинамиз бор. Шундан 53 таси тўрт қаторли «Ўзбекистон» маркали машинадир. Яна 8 та «Ўзбекистон» маркали терим агрегати харид қиламиз. Шунда машиналар 70 тага етказилади. Ҳозирча ҳар бир машина билан 120 тоннадан ошириб пахта йиғиб-териб олишни режалаб қўйдик. Лекин имкониятларимиз бундан юқори. Машина теримини 20 кун ичида тамомлаймиз. Машиналарнинг икки сменада ишлаши таъминланади. Яқинда совхоз устахонасида очилган механизаторлар курсини 23 киши битириб чиқди ва механик-ҳайдовчилар сони 154 тага етказилди. Терим машиналари етти бўлимда етти группада ишлатилади. Ҳар бир группага асосий механик-ҳайдовчилардан ташқари яна иккитадан механик-ҳайдовчи бириктиб қўйилади. Ҳар эҳтимолга қарши бу резервда турадиган механизаторлар исталган пайтда машиналар штурвалига ўтириб, асосий механик-ҳайдовчилар ўрнини босадилар. Группаларга техника хизмати кўрсатиш учун учта кўчма устахона ажратилди ва бу устахоналар малакали мутахассислар, зарур эҳтиёт қисмлар билан таъминланади. Бу кўчма устахоналарга Шоймардон Суяров, Чори Рўзиқулов, Қобил Худойқулов каби моҳир инженерлар раҳбарлик қиладилар, терим агрегатларига, транспорт воситаларига бевосита даланинг ўзида техника хизмати кўрсатадилар. Ёқилғи ва мойлаш материаллари ҳам машиналар ишлаётган жойга ўз вақтида етказиб турилади.

Механик-ҳайдовчиларга бепул махсус коржомалар берилди, уларнинг унумли ишлашлари учун дала шийпонларида барча шароитлар муҳайё этилади. Шундай қилиб, механизаторлар бункерлардан 20 кун ичида 8200 тонна пахта тўкиш мажбуриятини олдилар. Ўтган йилларда 250-300 тоннадан пахта териб тўккан моҳир механик-ҳайдовчилардан Муродилла Суяров, Раҳмиддин Тожиев, Нормурод Нортожиев, Шарофат Расуловалар 500 тоннадан, Ойболанад Тоштурдиева, Темир Аллабердиев, Тўхта Гуловлар 400-450 тоннадан, Беҳуд Холмуродов, Раим Каримов, Иззат Обидова, Орзи Жўраев, Тўра Улмасов каби механик-ҳайдовчилар эса 300-350 тоннадан пахта териб тўкиш, ўзларига бириктилган агрегатларни бенуқсон ва юксак унум билан ишлатиш мажбуриятларини олдилар. Пахтакорларимиз 4000 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 37 центнердан ошириб «оқ олтин» етиштириш учун курашмоқдалар. Сафар Жўраев, Ғаниёз Аллабердиев, Шоди Намозов, Усмон Ҳафизов, Очил Ҳайитов, Элмирзо Нормуродов, Ўроқ Қувватов ўртоқлар бошқараётган бригадаларнинг деҳқонлари эса ҳар гектар ердан 40-50 центнердан пахта етиштириш учун далаларда тер тўкмоқдалар.

Механизаторларни, транспорт ходимларини, теримчиларни ва бошқа ишдаги кишиларни рағбатлантириш, уларнинг моддий-манфаатдорлигини ошириш учун бир қанча тадбирлар ишлаб чиқилди. Аввало шуни айтиш керакки, бу йил ҳам четдан биронта ёрдамчи олмаган ҳолда пахта теримини якунлаймиз. Фақат шунинг ўзидан 180 минг сўм тежаб қоламиз. Машиналар билан 8200 тонна пахта териб олинади. Агар шунча ҳосил қўлда териб олинганда 393 минг сўм иш ҳақи тўлашга тўғри келар эди. Машиналар билан шунча ҳосил териб олинганда эса иш ҳақи учун механизаторларга 48 минг сўм тўланади ва фақат машина теримининг ўзидан 345 минг сўм тежаб қолинади. Шунинг учун тежаб қолинган маблағдан илғорларни мукофотлашга 62 минг сўм ажратдик.

Пахта йиғим-теримида социалистик мусобақа ҳар беш кунда якунланиб борилади. Беш кунда энг кўп пахта терган илғор механик-ҳайдовчиларга кўчма вимпель ва 50 сўм пул мукофоти, бўлим ва бригадаларга совхоз дирекцияси ва партия комитетининг кўчма Қизил байроғи, бўлимларга 200 сўмдан, бригадаларга 100 сўмдан пул мукофотлари ва бошқа қимматбаҳо саноат моллари бериб борилади.

Икки жойда марказлашган автотарозилар ўрнатилди. 48 бригаданинг ҳаммасида тош-тарозилар ва хирмон жойлар тахтлаб қўйилган. Ҳар бир бригадага терилган пахтани бевосита даланинг ўзида тортиб олиш учун иккитадан кўчма тарози юборилди. Ҳосилнинг ҳаммаси қопқанорсиз ташилади. Бунинг учун 150 та трактор тележкалари пахта ташишга бириктилади. Теримнинг энг қизғин дамларида 20 дан ортиқ автомашиналар ҳам пахта ташишга жалб этилади.

Пахта йиғим-терими даврида 9 та цех партия ташкилотларига, 8 та партия группаларига уюшган 147 коммунист, 700 дан ортиқ комсомол аъзолари ташаббус кўрсатиб ишлайдилар. Энг масъулиятли участкаларга коммунистлар юборилади, вақти-вақти билан уларнинг ҳисоботлари эшитиб турилади. 65 сиёсий ташкилотчи, 48 сиёсий ахборотчи, «Билим» жамиятининг 31 аъзоси далаларда оммавий-сиёсий, ташвиқот-тарғибот ишларини олиб борадилар, далада ишлаётганларга етарли шарт-шароитларнинг яратиб берилиши, болалар боғчалари, яслилари устидан назорат ўрнатадилар.

Совхозда мавжуд 48 бригаданинг дала шийпонларида меҳнаткашлар учун иссиқ овқат ҳозирланади, полиз маҳсулотлари, мева ва сабзавот етказиб бериб турилади. Болалик оналар учун алоҳида шароитлар яратилади, имтиёзлар туғдирилади.

Шундай қилиб, хўжалигимиз деҳқонлари планни 25 иш кунида 25 сентябргача бажариш, мажбуриятни 20 октябргача ўринлатиш, пахта йиғим-теримини Улуғ Октябрь Социалистик революциясининг 55 йиллиги байрамигача тамомлаш учун барча куч ва имкониятларни ишга соладилар.

Совхозимиз меҳнаткашлари партия XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, СССРнинг 50 йиллик юбилейини пахта йиғим-теримини қисқа муддатларда тугаллаган ҳолда кутиб оладилар.

Пахтакорларимиз серқуёш диёримизнинг 4 миллион 500 минг тонналик «оқ олтин» хирмонига 15 минг тонналик чўл дурдонаси билан муносиб ҳисса қўшадилар.

Қ. НИЁЗҚУЛОВ,
совхоз директори,

О. АСЛОНОВ,
совхоз партия комитетининг секретари,

М. ТЎРАЕВ,
бош агроном,

З. ҚИЁМОВ,
бош инженер.

АҲДГА ЯРАША

Пахтакорларимиз 1500 гектар майдонда ғўза ўстиряптилар. Ҳозиргача барча майдонлардаги ғўзалар беш марта комплекс ишловдан чиқарилди, уч марта мириқтириб суғорилди. Биз колхоз мутахассислари, тажрибакорлар билан бамаслаҳат ғўза парваришини 10 сентябргача давом эттириш тўғрисида конкрет тадбирлар ишлаб чиқдик. Колхоз партия комитети ва правлениесининг бу тадбирларида ҳар бир участкада, бригадада, пайкалда амалга ошириладиган ишлар алоҳида-алоҳида қайд этиб қўйилди.

Илгари ҳар сувдан олдин ғўза қатор оралари бир марта культивациядан чиқарилар эди. Энди сув орасида барча майдонларда икки мартадан чуқур культивация ўтказишни лозим топдик. Бунинг учун хўжаликдаги барча техника воситалари ғўза парваришига сафарбар этилаётир. Культиваторларнинг ишчи органлари 33-35 тага етказилди ва ғўза шохларини юлкиб кетмаслиги учун тўсиқлар ўрнатилди.

Шу кунгача барча майдонларга ғўзанинг йиллик озуқа нормасини бериб бўлдик. Ҳар гектар ерга 10 тоннадан маҳаллий ўғит чиқарилди. Пахтакорларимиз бу билан чекланиб қолмай, ғўза қатор ораларини озиқлантириш учун далага кўплаб маҳаллий ўғит ва қўй қийи чиқаряптилар.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Назар Мейлиқулов, Октябрь Революцияси ордени кавалерлари Аҳмад Бердиев, Ойна Ҳамроева, Рузман Турдиев, Саъдулла Ҳусанов, Эшонқул Кенжаев каби тажрибали деҳқонлар раҳбарлик қилаётган бригада пахтакорларининг шу кунларда олиб бораётган ишлари барчага ибратли бўляпти. Бу бригадаларда ҳозирнинг ўзидаёқ, ҳар туп ғўзада 10—12 тадан бўлиқ кўсак санаш мумкин. Лекин бу билан чекланиб, ғўзанинг бўйига ишониб қолиш асло мумкин эмас.

Ҳозирги кунда ғўзани кеча-кундуз ривожлантиришни таъминлаш муҳим. Гулларни кўсакка айлантириш учун далаларда чинакам меҳнат намунасини кўрсатиб ишлаш, ҳар туп ғўзани меҳр билан парвариш қилиш лозим. Ўсишдан орқада қолаётган ғўзаларга эса «шарбат» оқизиб, мўл ҳосил тўплаш зарур.

Далада ишлаётганларга барча шароитлар яратиб берилган. Уларнинг моддий манфаатдорлиги ошириляпти, рағбатлантирилиб борилмоқда.

Пахтакорларимиз бу йил 1500 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 40 центнердан «оқ олтин» етиштириш, Ватанимизнинг пахта хирмонига 6 минг тоннадан ортиқ ҳосил тўкиш иштиёқида меҳнат қилаётирлар. Колхоздаги барча куч ва имкониятлар, техника ва механизмлар шу юксак мажбуриятни ошириб бажаришга сафарбар этилган.

Хўжаликда ғўза парвариши сусайтирилмаган ҳолда пахта йиғим-теримига ҳам қизғин тайёргарлик кўрилмоқда. Йўл ва кўприклар тартибга келтириляпти. Теримда қатнашадиган техника ва механизмлар ремонтдан чиқарилмоқда. Колхозимизда 30 кун ичида пахта тайёрлаш планини бажариш тадбирлари белгиланди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг «Республика колхозлари, совхозлари ва тайёрлов пунктларининг 1972 йилги пахта ҳосилини териб олиш ва тайёрлашга ҳозирлиги тўғрисида»ги қарори биз пахтакорлардан ана шундай ташаббускорликни талаб қилади.

Очил КЎЧКИНОВ,
Ғузор районидаги Карл Маркс номли колхоз раиси.

Улаш ЗАРИПОВ,
колхоз партия комитетининг секретари.

ТИНЧЛИК ВА ХАЛҚАРО ХАВФСИЗЛИКНИ МУСТАҲКАМЛАШ МАНФААТЛАРИ ЙЎЛИДА

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ИТТИФОҚ СОВЕТИ БИЛАН МИЛЛАТЛАР СОВЕТИ ТАШҚИ ИШЛАР КОМИССИЯЛАРИНИНГ ҚЎШМА МАЖЛИСИ

23 августда Катта Кремль саройида СССР Олий Совети Иттифоқ Совети билан Миллатлар Совети ташқи ишлар комиссияларининг қўшма мажлиси бўлди.

Комиссия аъзолари Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари ўртасида ракетадан мудофаа системаларини чеклаш тўғрисида 1972 йил 26 майда Москвада имзоланган ҳамда СССР Олий Совети Президиуми томонидан комиссияларнинг хулоса чиқариши учун топширилган шартномани муҳокама қилишга киришдилар.

Иттифоқ Совети ташқи ишлар комиссиясининг раиси, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари М. А. Суслов СССР ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецовга сўз берди, у Совет ҳукумати номидан гапирди.

СССР билан АҚШ ўртасида ракетадан мудофаа системаларини чеклаш тўғрисида тузилган шартномани, деди В. В. Кузнецов, 26 май куни Москвада Совет Иттифоқи номидан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев ва Қўшма Штатлар номидан АҚШ президенти Р. Никсон имзоладилар.

Томонлар ҳар бири бир юз эллик километр радиусга эга бўлган ва ҳар бирида кўпи билан юзта ракетага қарши ракеталар учириладиган қурилма бўлган ракетадан мудофаа воситалари жойлаштириладиган кўпи билан иккитадан районга эга бўлишлари шартномада кўзда тутилган. Шу билан бирга, ҳар бир ана шундай қурилмадан ракетага қарши курашувчи биттадан ортиқ ракетани айни бир вақтда учира олмайдиган ракетага қарши курашувчи ракеталарни учириш қурилмалари барпо этилмаслиги ва жойлаштирилмаслиги керак. Томонлар ракетадан мудофаа қилинадиган денгиз, ҳаво, космик ёки ердаги мобиль базаларга жойлаштирилган системаларни ёки компонентларни барпо этмаслик ва жойлаштирмаслик мажбуриятини оладилар, шунингдек ракетадан мудофаа системаларини самарали равишда чеклашни таъминлаш юзасидан ўз зиммаларига қўшимча мажбуриятлар оладилар.

Ракетадан мудофаа системаларини миллий территория миқёсларида жойлаштиришдан ўзаро воз кечиш томонларни бир хил аҳволга солиб қўяди ва ракетадан мудофаа системаларини янада кенгайтиришга катта чиқим қилмаслик имконини беради. Ракетадан мудофаа соҳасидаги пойга эса томонларни ўзларининг ҳужум стратегик кучларининг бошқа томон ракетадан мудофаасини енгиб ўтиш қобилиятини ошириш мақсадида қўшимча ҳаражат қилишга муқаррар равишда мажбур этган бўлур эди. Шундай қилиб, Қўшма Штатлар билан ракетадан мудофаани чеклаш соҳасида шартнома тузилмаган тақдирда иккала томоннинг қиммат турадиган ракетадан мудофаа системаларини авж олдириб, айни вақтда стратегик қурол-яроғларни кўпайтириш жадаллигини ошириш соҳасидаги пойгаси аслида давом эттирилган бўлур эди. У ҳолда зирҳ билан снаряд ўртасидаги мусобақанинг ҳаммага маълум қонуни амал қилган бўлур эди.

Ушбу шартномага мувофиқ чекланган ракетадан мудофаа системаларини ёки уларнинг компонентларини бошқа давлатларга бермаслик ва ўзларининг миллий территориясидан ташқарида жойлаштирмаслик тўғрисидаги мажбурияти шартноманинг муҳим элементидир. Бу қоида шу шартноманинг халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш чораси сифатидаги аҳамиятини ошириши шубҳасиз.

Шартнома билан айни бир вақтда стратегик ҳужум қурол-яроғларини чеклаш соҳасидаги айрим тадбирлар тўғрисида мувақкат битим ҳам имзоланди, деди сўзини давом эттириб В. В. Кузнецов.

Мазкур битимларнинг тузилганлиги, шунингдек шу йил май ойида юксак даражада ўтказилган Совет — Америка учрашувларининг умумий якуни, — деб таъкидлади В. В. Кузнецов, — КПСС XXIV съезди қабул қилган тинчлик программасини амалга оширишда катта қадамдир, партиямизнинг ташқи сиёсат соҳасидаги бош йўлини амалга оширишга катта ҳиссадир. КПСС Марказий Комитетининг съездга ҳисобот докладининг стратегик қурол-яроғларини чеклаш юзасидан 1969 йил охирида бошланган Совет — Америка музокараларига доир қисмида мамлакат мудофаасига зарар етказмаган ҳолда ракета қуроллари пойгасининг янги даврасига йўл қўймаслик, бунёдкорлик мақсадларига катта маблағларни бўшатиб олиш вазифаси қўйилган эди. Битимлар ана шу вазифага мос келади, улар ядро уруши хавфини пасайтиришга, қуролланиш пойгасини камайтиришга қаратилган бўлиб, ялпи қуролсизланиш сари силжиш истиқболларини яхшилайди.

Нотиқ Совет Иттифоқи, бошқа социалистик мамлакатлар ва барча тинчликсевар халқларнинг халқаро кескинликни юмшатиш ва қуролсизланиш йўлидан олға силжиш ишидаги зўр бериб сарфлаётган куч-ғайратларини таъкидлаб, кейинги йилларда тузилган бир қанча муҳим кўп томонлама ва икки томонлама битимларни эслатиб ўтади.

Ракетадан мудофаа системаларини чеклаш тўғрисидаги шартнома ва стратегик ҳужум қурол-яроғларини чеклаш соҳасидаги баъзи бир тадбирлар тўғрисида мувақкат битим тузилганлиги, деди нотиқ, қуролланиш пойгасини энг муҳим қисмида — стратегик қурол-яроғлар соҳасида бу пойгани чеклаш проблемасини ҳал этишда биринчи реал қадам бўлди.

Шу жиҳатдан қараганда ҳар иккала битимнинг аҳамияти Совет — Америка муносабатлари доирасидан ҳам ташқарига чиқиб, халқаро хавфсизликни ва бутун дунёда тинчлик ишини мустаҳкамлашга реал ва йирик ҳисса бўлиб қўшилади.

Стратегик қуролларни чеклаб қўйишнинг ўзи қурол-яроғларнинг ҳамма турлари, шу жумладан, ядро қуроли ишлатиладиган урушнинг пайдо бўлиш хавфини камайтириш йўлида хизмат қилса ҳам, аммо ҳали бу хавфни тугатмайди, албатта. Ўз-ўзидан маълумки, уруш хавфи йўқотилмас экан, Совет Иттифоқи ўз хавфсизлигини ва иттифоқчиларининг хавфсизлигини таъминлаш борасида барча зарур чораларни илгаригидек амалга ошираверади. Стратегик қуролларни чеклаш соҳасида АҚШ билан тузилган битим Совет Иттифоқининг мудофаа қобилиятини ва умуман Варшава шартномаси мамлакатларининг мудофаа қобилиятини асло бўшаштирмайди.

Томонлардан ҳар бирининг хусусиятларини ҳамда бир томонлама ҳарбий афзалликлар бўлишига йўл қўймасликни ҳисобга олиб, уларнинг хавфсизлигини баб-баравар таъминлаш принциплари битимларга асос қилиб олинди, деди сўнгра В. В. Кузнецов. Бу принциплар ҳужжатларнинг конкрет моддаларида мустаҳкамланиб қўйилганлиги Совет — Америка муносабатларига тағин ҳам стабилроқ характер бахш этиш йўлида, бу битимларни тағин ҳам мустаҳкамроқ негизда қуриш йўлида қўйилган муҳим қадамдир.

Ҳар иккала давлатнинг тенглигини ва баб-баравар хавфсизлигини таъминлаш, томонларнинг қонуний манфаатларини ўзаро ҳурматлаш принципини битимларда мустаҳкамлаб қўйиш социализм кучларининг қудрати мустаҳкамланганлиги натижасида жаҳон майдонидаги кучларнинг умумий жойлашувида чуқур ва қайтариб бўлмайдиган силжишлар рўй берганлиги туфайли мумкин бўлиб қолди.

Стратегик қуролларни чеклаш тўғрисидаги ҳужжатларни АҚШ президенти имзолаганлигини Совет Иттифоқи билан муносабатлар фақат хавфсизликни таъминлашда тўла тенглик бўлиши ва бир томонлама ҳарбий афзалликларга йўл қўймаслик асосидагина қуриш мумкин, деган шак-шубҳасиз фактнинг расмий равишда эътироф қилиниши деб билмоқ керак. Шартномани ратификация қилиш ва мувақкат битимни тасдиқлаш билан алоқадор масалалар АҚШ конгрессида муҳокама қилинаётган чоқда ҳам бу ҳолат ўз ифодасини топди. Шу нарса диққатга сазоворки, бу битимларни Америка парламентининг ҳам республикачилардан, ҳам демократлардан иборат жуда кўпчилик аъзолари қўллаб-қувватлади.

Совет Иттифоқи билан зўравонлик позициясида туриб гаплашиш керак, деб даъват қилишдан шу кунгача ҳам ўжарлик билан қайтмаётган ва бир томонлама афзалликлар олиш мақсадида қандайдир уйдирма «талқинларни» имзоланиб бўлган битимларга илова қилишга уринаётган АҚШдаги арбобларга келсак, шуни айтиш мумкинки, улар мавжуд реалликлар билан ҳисоблашишни очиқдан-очиқ истамаётирлар. Улар бир томонлама афзаллик олишдан иборат ғаразли мақсадларни кўзлаб, халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш манфаатларини ва шу тариқа АҚШнинг ўз хавфсизлиги манфаатларини ҳам назар-эътиборга олмаётирлар. Шартнома ва мувақкат битим ўзининг қандайлигини кўрсатиб турибди ва талқин қилинишга муҳтож эмас.

Сўнгра В. В. Кузнецов айтдики, ракетадан мудофаа системаларини чеклаш тўғрисидаги шартномани АҚШ конгрессининг сенати маъқуллади ва бу шартноманинг ратификация қилинишини поёнига етказмоқ учун ратификация ёрлиғини президентнинг имзолашидан бошқа иш қолмади.

АҚШ билан бўлган келишув шуни кўзда тутадики, деди В. В. Кузнецов, томонлар стратегик ҳужум қуролларини янада чеклаш тўғрисида актив музокараларни давом эттирадилар. Музокараларнинг биринчи босқичидаги ижобий тажриба бу масалани муҳокама қилиш ижобий руҳда давом эттириладиган ва ўзининг конкрет натижаларини беради, деб умид қилишга имкон беради.

Яна бир муҳим нарса шуки, деди нотиқ, ҳар иккала томон учун — Совет Иттифоқи учун ҳам, Қўшма Штатлар учун ҳам, — ўзаро манфаатли бўлган Совет — Америка битимлари учинчи томонларнинг манфаатларини заррача камситмайди. Бу шартномалар Совет ва Америка халқларининг манфаатларигагина мос бўлиб қолмай, бошқа мамлакатларнинг, бутун инсониятнинг манфаатларига ҳам мос бўлиб тушади, чунки ядро уруши хавфини заифлантиришга ёрдам беради, халқаро хавфсизликни мустаҳкамлашга олиб келади.

Ҳозирнинг ўзидаёқ бу битимлар катта аҳамиятга эга ҳужжатлар тарихида кенг равишда эътироф қилинди. Барча мамлакатларнинг халқлари бу ҳужжатларни чуқур мамнуният билан кутиб олдилар, чунки агар ядро уруши бошланадиган бўлса, у бутун инсоният учун жуда катта фожиа бўлур эди, ҳамма халқларга беҳисоб кулфатлар келтирган бўлур эди. Бу нарса ҳар бир кишига аён.

В. В. Кузнецов, СССР Олий Советининг ташқи ишлар комиссиялари ракетадан мудофаа системаларини чеклаш тўғрисида СССР билан АҚШ ўртасидаги шартномани ратификация қилиш ҳақида СССР Министрлар Советининг таклифини якдиллик билан қувватлайдилар, деб ишонч билдирди.

В. В. Кузнецов ахбороти юзасидан музокараларни «Правда» газетасининг обзорчиси, депутат Г. А. Жуков бошлаб берди. У айтдики, барча мамлакатлар жамоатчилигининг тинчликни ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлашни талаб қилаётган кенг доиралари, шу жумладан, тинчлик тарафдорлари жаҳон ҳаракатининг қатнашчилари стратегик қуролларни чеклашга қаратилган ва СССР билан АҚШ ўртасида тузилган шартнома ва мувақкат битим имзоланганлигини қизғин табрикладилар. Бу ҳужжатлар имзоланганлиги партиямизнинг XXIV съезди олға сурган тинчлик программасининг ҳаётбахш кучини яна бир марта намойиш қилиб кўрсатди.

Г. А. Жуков томонларнинг баб-баравар хавфсизлигини таъминлаш принципини музокарадошларнинг ҳар иккаласи эътироф қилганлиги ва улар мана шундай йўлдан боришга тайёр эканлиги стратегик қуролларни чеклаш тўғрисидаги Совет — Америка музокараларининг муваффақиятини таъминлаган негиз бўлди, деб КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг СССР касаба союзларининг XV съездида айтган гапини эслатиб, юксак доирадаги Совет — Америка музокаралари натижасида имзоланган «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг асослари»да томонларнинг тенглик принципига асосланган хавфсизлик манфаатлари аниқ ва ҳеч сўзсиз эътироф қилинганлиги»ни уқтириб ўтди. Ракетадан мудофаа системаларини чеклаш тўғрисидаги шартнома ва мувақкат битим мана шу принципга асосланади ва бу принципиал йўлнинг муваффақият қозонганлигидан далолат бериб турибди. Бу — турли социал системаларга мансуб бўлган давлатларнинг тинч-тотув яшашини таъминлашга қаратилган ленинча сиёсатнинг катта ғалабасидир.

Сўз армия генерали, Мудофаа министрининг биринчи ўринбосари, СССР Қуролли Кучлари бош штабининг бошлиғи, депутат В. Г. Куликовга берилади. У айтдики, КПСС Марказий Комитети, Совет ҳукумати бутун инсониятнинг келажагига хавф туғдираётган ракета-ядро урушининг бошланиб кетишига йўл қўймаслик проблемасига алоҳида эътибор бермоқдалар. Май ойида юксак доирада олиб борилган Совет — Америка музокараларида бу проблемага биринчи даражадаги эътибор берилди. Жуда катта моддий ресурсларни йўқ қилаётган ва энг кўп қирғин келтирадиган, ҳаммани вайрон қиладиган воситалар пойгасини тўхтатиб қолиш ялпи тинчликни мустаҳкамлаш ишига самарали ҳисса бўлиб қўшилади, деб уқтириб ўтилди.

Катта тайёргарлик ишлари олиб борилганлиги ва Москвада юксак доирада ўтказилган музокаралар натижасида битимга келиш учун йўл очилди. Ракетадан мудофаа системаларини чеклаш тўғрисида СССР билан АҚШ ўртасида тузилган битимни ва стратегик ҳужум қуролларини чеклаш соҳасидаги баъзи чоралар тўғрисида мувақкат битимни КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев ва АҚШ президенти Р. Никсон имзоладилар. Бу шартнома ва мувақкат битим Совет ва Америка халқларининг ҳаётий манфаатларигагина мос бўлиб тушмасдан, шу билан бирга, умуман халқаро хавфсизлик манфаатларига ҳам мос бўлиб тушади.

Пировардида В. Г. Куликов уқтириб айтдики, Коммунистик партия ва Совет ҳукумати КПСС XXIV съезди ишлаб чиққан сиёсий йўлга амал қилиб, Совет Иттифоқининг мудофаа қобилиятини ошириш тўғрисида ҳар доим ғамхўрлик қилмоқдалар. Ватанимизнинг давлат манфаатларини маҳкам мудофаа қилмоқ учун барча зарур нарсаларга Совет Қуролли Кучлари эга.

«Известия» газетасининг бош редактори депутат Л. Н. Толкунов ўзининг нутқида юксак доирадаги Совет — Америка музокаралари натижасида имзоланган шартноманинг ва мувақкат битимнинг халқаро аҳамиятига тўхталиб ўтди.

Бу ҳужжатларни тайёрлаш чоғида, деди нотиқ, Совет Иттифоқи ўзининг ва ўз иттифоқчиларининг хавфсизлиги факторини ҳам, шунингдек, термоядро урушининг олдини олмоқ, унинг бошланиб кетишига йўл қўймаслик, империализмнинг қутқуси билан халқлар миллий бойликларни беҳуда сарфлаётганликларини тўхтатиб қолмоқ учун энг қийин проблема бўлган қуролсизланиш проблемасини изчиллик билан ҳал этиш зарурлигини ҳам ҳисобга олди.

Миллион-миллион америкаликлар музокараларнинг натижаларини олқишлаб турган бир пайтда, деб давом қилди нотиқ, АҚШда баъзи арбоблар эришилган битимларга қарши кенг кампания бошлаб юбордилар. Бунда гап ҳарбий саноат комплексининг намояндалари тўғрисида, шунингдек, антикоммунистик ақидалар гипнозидан қутилолмайдиган ашаддий ўнг доиралар тўғрисида бораётир. АҚШдаги «калхатлар»нинг асосий мақсади шуки, деди Л. Н. Толкунов, битимлар тузилганлигига қарамай, қуролланиш пойгасини давом эттирмоқ учун янги маблағлар олишга интилмоқдалар.

Қозоғистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг секретари, депутат С. Н. Имашев уқтириб айтдики, ракетадан мудофаа системаларини чеклаш тўғрисидаги шартнома ва стратегик ҳужум қуролларини чеклаш тўғрисидаги мувақкат битим Совет ва Америка халқларининг манфаатларига, жаҳондаги барча халқларнинг манфаатларига мос бўлиб тушаётганлиги тўғрисида икки хил фикр бўлиши мумкин эмас.

Ҳарбий киши бўлган мен учун, деди авиация генерал-полковниги ДОСААФ Марказий Комитетининг раиси, депутат А. И. Покришкин, ракетадан мудофаа системаларини чеклаш тўғрисидаги шартнома ҳамда стратегик ҳужум қуролларини чеклаш соҳасидаги баъзи чоралар тўғрисида шу шартнома билан бир вақтда имзоланган мувақкат битим катта аҳамиятга эга ҳужжатдир. Урушнинг энг қудратли ва энг вайронкор воситалари бўлган стратегик қурол-яроғлар тарихида биринчи бўлиб бу қуролларни чеклаш чоралари кўрилди.

Одимловчи экскаватор машинисти, депутат В. И. Дубинин СССР билан АҚШ ўртасида ракетадан мудофаа системаларини чеклаш тўғрисида шартнома ҳамда стратегик ҳужум қуролларини чеклаш тўғрисидаги мувақкат битим имзоланганлигини ишчилар коллективи қандай кутиб олганлигини гапириб берди. Бу тўғрида ҳамманинг фикри битта: бу муҳим ва фойдали тадбирдир. Ракета — ядро қуроли асрида ҳарбий жиҳатдан энг кучли бўлган икки давлат — Совет Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари — тенглик принципига асосланиб туриб, ўзларининг стратегик қуролларини чеклаш тўғрисида биринчи марта келишиб олдилар.

Сўзга чиққанларнинг ҳаммаси кўриб чиқиш учун ҳавола қилинган шартнома ҳеч бир тузатишсиз маъқуллансин ва уни ратификация қилмоқ учун СССР Олий Совети Президиумига юборилсин деган таклифни якдиллик билан қувватладилар.

Сўнгра М. А. Суслов сўзга чиқди.

СССР ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецовнинг Совет ҳукумати номидан берган ахборотида ҳамда СССР Олий Советининг Иттифоқ Совети ва Миллатлар Совети ташқи ишлар комиссиялари аъзоларининг нутқларида ракетадан мудофаа системаларини чеклаш тўғрисида СССР билан АҚШ ўртасида тузилиб, 26 майда Москвада имзоланган ва ратификация қилиниши лозим бўлган шартнома ҳар томонлама кўриб чиқилди. Стратегик ҳужум қуролларини чеклаш соҳасидаги баъзи чоралар тўғрисида СССР билан АҚШ ўртасида худди ўша куни имзоланган мувақкат шартнома гарчи конституцион тартибда ратификация талаб бўлмаса ҳам, лекин ракетадан мудофаа системаларини чеклаш тўғрисидаги шартнома билан маҳкам боғланганлиги сабабли бу мувақкат битим ҳам айни бир вақтда муҳокама қилинганлиги мутлақо табиийдир.

Ташқи ишлар комиссияларининг аъзолари ўзларининг нутқларида мазкур битимларни ҳақли равишда тавсифлаб, бу битимлар ядро уруши хавфини заифлантириш ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш йўлида, стратегик қуролланиш пойгасини тўхтатиб туриш ва ёппасига ва батамом қуролсизланиш проблемаси сингари ғоят ҳаётий муҳим проблемани ҳал этмоқ учун анча қулайроқ шароит яратиб бериш йўлида қўйилган қадам эканлигини уқтириб ўтдилар. Биз В. И. Ленининг: «Қуролсизланиш — социализмнинг идеалидир» деган машҳур сўзларини унутганимиз йўқ, шу сабабли, бу идеалга эришмоқ учун ҳамма чораларни кўрмоқдамиз.

Ракетадан мудофаа системаларини чеклаш тўғрисида СССР билан АҚШ ўртасидаги шартнома, шунингдек, стратегик ҳужум қуролларини чеклаш тўғрисидаги мувақкат битим ҳамда юксак доирада олиб борилган музокаралар чоғида 1972 йил май ойида Москвада имзоланган бошқа ҳужжатлар, аввало, партия ва Совет давлати изчиллик билан ўтказиб келаётган тинчликсевар ташқи сиёсатнинг ҳамда КПСС XXIV съезди ишлаб чиққан ва амалий равишда рўёбга чиқарилаётган тинчлик учун кураш программасининг натижаси ва катта муваффақиятидир.

Юксак доирадаги Совет — Америка музокаралари ва бу музокараларнинг муҳим ижобий натижалари айни вақтда Совет Иттифоқининг қудрати ўсиб бораётганлигининг, халқаро майдондаги кучлар нисбати социализм фойдасига ўзгариб бораётганлигининг ҳам қонуниятли оқибати бўлди. Шундай янги шароит вужудга келдики, бунинг натижасида турли социал тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаши принципи халқаро муносабатларнинг ривожланишида муҳим омил бўлиб қолди. Урушдан кейинги кўп йиллар давомида социалистик мамлакатлар билан бўлган ўзининг муносабатларида «улоқтириб ташлаш» деган душманлик сиёсатини, зўравонлик позициясига таяниш сиёсатини ва шу кабиларни ўтказиб келган Америка Қўшма Штатлари мана шундай янги шароитда халқаро вазиятга хийла реалистик нуқтаи назардан қараб баҳо берадиган бўлиб қолди ҳамда ҳар иккала томоннинг хавфсизлигини баб-баравар таъминлаш манфаатларини, тенглик ва тинч-тотув яшаш принципига, куч қўлланишдан ёки куч қўлланмоқчи бўлиб таҳдид қилишдан воз кечишга асосланган манфаатларни эътироф қилиши ҳамда Москвада имзоланган «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг асослари» деб номланган ҳужжатда қайд қилиши лозим бўлиб қолди.

Совет давлатига келганда, кўриб чиқилаётган бу битимни АҚШ билан тузишимиз учун ташқи сиёсатимиз характерини ўзгартиришга тўғри келгани йўқ. КПСС Марказий Комитетининг партия XXIV съездидаги ҳисобот докладида уқтириб айтилганидек, «Капиталистик мамлакатларга, шу жумладан, АҚШга нисбатан бизнинг принципиал йўлимиз — тинч-тотув яшаш принципларини практикада изчиллик билан ва тўла-тўкис амалга оширишдан, ўзаро фойдали алоқаларни ривожлантиришдан, бунга тайёр давлатлар билан эса тинчликни мустаҳкамлаш соҳасида ҳамкорлик қилишдан, улар билан ўзаро муносабатларни мумкин қадар барқарор қилишдан иборатдир».

Ракетадан мудофаа системаларини чеклаш тўғрисида СССР билан АҚШ ўртасидаги шартноманинг, шунингдек, стратегик ҳужум қуролларини чеклаш тўғрисидаги мувақкат битимнинг моҳиятини докладчи В. В. Кузнецов ва бошқа нотиқлар айтиб беришди.

Шартнома аҳдлашувчи томонларнинг ҳар бирида ракетадан мудофаа системаларининг жойлаштирилишини шартлашиб қўйилган икки район билан чеклаб қўйишни кўзда тутади.

Ракетадан мудофаа системаларини чеклаш тўғрисидаги шартнома ҳамда стратегик ҳужум қуролларини чеклаш тўғрисидаги мувақкат битим Москвада юксак доирада олиб борилган музокаралар якунининг жуда муҳим таркибий қисми бўлди. Бу шартномани ва мувақкат битимни тузиш катта кучғайрат сарфлашни, барча ҳолатларни ҳар томонлама салмоқлаб чиқишни, сабр-матонат билан кўп ойлаб ишлашни талаб қилди. Шундай бўлиши жуда тушунарли ва табиийдир, чунки кун тартибига қўйилган масалалар хавфсизликни таъминлаш масалалари бўлгани каби, ядро уруши хавфини камайтириш учун истиқбол яратиб бериш масалалари ҳам эди. Бугун кўриб чиқилаётган битимларнинг аҳамияти ҳам шундаки, бу битимларда асосий, марказий йўналишларда қуролланишни чеклаш мақсад қилиб олинган, бу битимлар ракета — ядро стратегик қуролланиш пойгасини тўхтатишга қаратилган битимлардир.

Ракетадан мудофаа системаларини чеклаш тўғрисида СССР билан АҚШ ўртасида тузилган ва бугун кўриб чиқилаётган шартноманинг, шунингдек, стратегик ҳужум қуролини чеклаш тўғрисидаги мувақкат битимнинг асосий хусусияти шуки, бу битимлар томонларнинг хавфсизлигини баб-баравар таъминлаш принципларига қурилган ҳамда ракета стратегик қуроллар соҳасида ҳеч бир томонга бир томонлама афзаллик бермайди. Бу ҳужжатларнинг реализми ва ҳаётий кучи ҳам мана шунда.

Юксак доирада олиб борилган Совет — Америка музокаралари чоғида Москвада имзоланган ҳужжатлар совет халқига ҳам, Америка халқига ҳам манфаатли ва фойдалидир. Бу ҳужжатлар бошқа барча халқларнинг ҳам манфаатларига мос бўлиб тушади, тинчлик ва хавфсизлик учун курашда қўйилган янги муҳим қадам бўлиб, халқаро кескинликни ёппасига юмшатиш манфаатларига ҳам мос бўлиб тушади. Шу сабабли бу ҳужжатлар имзоланганлигини халқаро жамоатчилик зўр мамнуният билан кутиб олди. Буни Американинг кенг жамоатчилиги ҳам ижобий кутиб олди. Америка сиёсий арбобларининг, шу жумладан, АҚШ конгрессининг Совет — Америка битимлари тўғрисидаги фикри умуман ижобий бўлди.

Шу билан бирга, АҚШ конгрессида бу битимлар муҳокама қилинаётганида у ерда «ҳарбий саноат комплекси» билан боғланган, стратегик қуролларни чеклаш тўғрисидаги битимни душманлик назари билан кутиб олган, қуролланиш пойгасини янада кучайтириш мақсадида шу битимларга путур етказишга ёки шу битимларни четлаб ўтишга бутун кучлари билан интилаётган ва уринаётган кучлар борлигини кўрсатиб берди.

Шу билан бирга мазкур кучларнинг вакиллари ҳар хил тузатишлар, писандалар ва тавсиялар киритмоқчи бўлиб, СССР билан АҚШ ўртасида тузилган битимларга асос қилиб олинган принципларга ва мажбуриятларга, аввало, томонлар хавфсизлигини баб-баравар таъминлаш принципига путур етказишга уринмоқдалар. Шу вакиллари баъзилари стратегик қуролларни чеклашга бағишлаб ўтказиладиган музокараларда Совет Иттифоқи билан «зўравонлик позициясида» туриб гаплашиш уриниб кўриш имконияти бор, деган хом хаёллар билан ўзларини ҳануз юпатиб келмоқдалар. Бу хом хаёллар, айниқса Совет Иттифоқининг қудрати бутун дунёга маълум бўлиб қолган ҳозирги вақтда бутунлай бемаъни хаёллардир, жаноблар.

СССР билан АҚШ ўртасида тузилган шартнома ва битимлар стратегик қуролларни чеклаш тўғрисидаги музокараларнинг янги босқичи учун қулай имкониятлар очиб беради. Томонлар хавфсизлигини баб-баравар таъминлаш принципига оғишмай риоя қилиш бу музокараларнинг муваффақиятини таъминловчи асосий шарт эканлиги ҳам ўз-ўзидан маълум. Бу принципларни ва мажбуриятларни шубҳа остига олмоқ учун қилинадиган ҳар қандай уриниш қуролланиш пойгасини чеклаш йўлида, Совет — Америка муносабатларини яхшилаш йўлида чинакам олға боришга ёрдам бериши асло мумкин эмас.

Ҳаммага шу нарса равшан бўлиши кераккι, Совет Иттифоқи ўз хавфсизлиги манфаатларига асосланиб АҚШдаги муайян кучларнинг тузилган шартнома билан мувақкат битимнинг руҳи ва мазмунини соҳталаштириш йўлидаги уринишларини эътибор билан кузатиб боради ва Америка томонининг позициясида рўй бериши мумкин бўлган ўзгаришларни ўз сиёсатида ҳисобга олиб боради.

Ҳар қандай келишувнинг самарадорлиги ва ҳаётий қобилияти аввало томонларнинг ўзлари қабул қилган мажбуриятларни бекамикўст бажаришига боғлиқ бўлади. Стратегик қурол-яроғларни чеклаш соҳасидаги биринчи муҳим қадам бўлган битимлар тўғрисида гап борганида бу айниқса муҳимдир. Томонларнинг шартнома ва мувақкат битим юзасидан олган мажбуриятларини бажариши, уларнинг баб-баравар хавфсизлиги ва бир томонлама ҳарбий устунликларига йўл қўймаслик принципига риоя қилиши стратегик қурол-яроғларни чеклаш соҳасида бундан буён ўтказиладиган музокараларда муваффақиятли равишда олға силжиш учун ҳал қилувчи омил бўлади.

Ўртоқлар! Биз муҳокама қилаётган ҳужжатлар, деди пировардида М. А. Суслов, КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети томонидан юксак баҳоланганлиги ўзларингизга маълум. Барча совет кишилари бу ҳужжатларни ғоят маъқулламоқдалар. Ҳужжатлар социалистик ҳамдўстлик мамлакатларида зўр мамнуният билан кутиб олинди. Дунёдаги жуда кўпчилик мамлакатларнинг давлат ва сиёсий арбоблари ҳамда кенг жаҳон жамоатчилиги дунёдаги кескинликни юмшатиш, ядро урушига йўл қўймаслик ва унинг хавфини камайтириш учун бу ҳужжатларнинг аҳамиятини таъкидламоқдалар.

Ракетадан мудофаа системаларини чеклаш тўғрисида Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари ўртасида тузилган ҳамда СССР Министрлар Совети тақдим этган шартномани маъқуллаш ва СССР Олий Совети Президиумига бу шартномани ратификация қилишни тавсия этиш таклиф қилинади.

Шартномани муҳокама қилиш тугалланди.

Депутатлар СССР Олий Совети Иттифоқ Совети билан Миллатлар Совети Ташқи Ишлар комиссияларининг ракетадан мудофаа системаларини чеклаш тўғрисида Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари ўртасидаги шартномани ратификация қилиш юзасидан чиқарган қуйидаги хулосасини бир овоздан қабул қиладилар:

«СССР Олий Совети Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг Ташқи ишлар комиссиялари ракетадан мудофаа системаларини чеклаш тўғрисида Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари ўртасида 1972 йил 26 майда имзоланган ҳамда СССР Олий Совети Президиуми томонидан хулоса чиқариш учун шу комиссияларга топширилган шартномани 1972 йил 23 августдаги қўшма мажлисда кўриб чиқиб, бу шартномани маъқуллайдилар ва СССР Олий Совети Президиумига уни ратификация қилишни тавсия этадилар».

* * *

СССР Олий Совети комиссияларининг ишида СССР Олий Совети Иттифоқ Совети Ташқи ишлар комиссияси раисининг ўринбосари, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев ва СССР Олий Совети Миллатлар Совети Ташқи ишлар комиссияси раисининг ўринбосари А. Ю. Снечкус қатнашдилар.

Комиссияларнинг мажлисида СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари Н. М. Матчонов, СССР Олий Совети Миллатлар Советининг Раиси Е. С. Насриддинова, СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. П. Георгадзе ҳозир бўлдилар. (ТАСС).

ИНТЕРНАЦИОНАЛ ДЎСТЛИК КУНЛАРИ

Туркманистонда Ўрта Осиё республикалари халқларининг СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигига бағишланган интернационал дўстлик кунлари бошланди.

Ўзбекистон, Тожикистон, Қирғизистон делегациялари бир ҳафта давомида шаҳар, қишлоқларда бўладилар. Улар дала меҳнатчилари, Қорақум канали қурувчилари билан учрашадилар, тўққизинчи беш йилликнинг янги қурилиши бўлган Мари ГРЭСида бўладилар. Олимлар, санъат арбоблари совет ҳокимияти йилларида ўз республикалари эришган муваффақиятлар тўғрисида, шу республикаларни янада ривожлантириш истиқболлари ҳақида гапириб берадилар. (ТАСС).

ОЗАРБАЙЖОНДА ПАХТА ТЕРИМИГА ТУШИЛДИ

Озарбайжон пахта далаларининг меҳнатчилари ҳосил теримига киришдилар. Барда, Курдамир, Агдам ва кўпгина бошқа районларнинг тайёрлов пунктларига дастлабки тонна пахта жўнатилди.

Пахтакорлар бу йилги қиш ва баҳор мавсумининг ноқулай обҳаво шароитлари натижасида вужудга келган қийинчиликларни бартараф қилиб, ғўзаларни яхши парвариш қилганликлари туфайли ўсимликнинг нормал ривожланишига ва мўл ҳосил тўплашига эришдилар.

(ТАСС).

СЎЗ — «СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ШАХМАТ ШАРҲЛОВЧИСИГА

ТАШАББУС СПАССКИЙДА

Роберт Фишернинг китобида испанча партиянинг кўпгина вариантлари чуқур таҳлил қилинган бўлиб, булар орасида ҳозирги матчнинг 16-учрашувида қўлланган усул ҳам атрофлича назардан ўтказилган. Спасскийнинг олтинчи юриши ўша китобда ҳам мақталган. Аммо жаҳон чемпиони саккизинчи юришда янгича йўлни танлади. Бу Фишер қилган таҳлилдан гумонсираш эмас, балки Спасскийнинг ўзи ҳам мушоҳада қуввати юксак шахматчи эканидан далолатдир. Бу вариант билан бошланган аввалги ўйинларнинг кўпчилигида Фишернинг рақиблари ночор аҳволда қолган бўлсалар, Спасский бежирим маневрлари, ўткир юришлари туфайли имкониятларни тенглаштирибгина қолмай, ташаббусни қўлга олишга ҳам муваффақ бўлди. 16-партияни у зўр ишонч билан ўйнади.

17-партияда яна бир бошқа дебют ишга солинди. Жаҳон чемпиони шоҳи олдидаги пиёдасини икки хол олға суриши билан Фишер фарзини олдидаги пиёдани бир хонагина юриб қўйди. Тахтада таниқли совет мастери, Қозоғистон ССРнинг бир неча бор чемпиони Анатолий Уфимцев номи билан машҳур ҳимоя усулига хос вазият вужудга келди. Спасский сира иккиланмай бу ўйин системасининг кескин ва мураккаб курашга замин яратувчи вариантларидан бирини танлади. Фишер 10-юришда филини ж-тўрт хонасига юриб, бу дебют соҳасида совет шахматчилари яратган энг охирги янгиликлардан ҳам хабардор эканини кўрсатди.

Маълумки, матч ҳисоби чемпион учун нохуш. Уни яхшилашнинг ягона усули деярли ҳамма вақт ўйинни чигаллаштириш, комбинациялар учун имкониятларни бойитишдир. Ана шу мақсадда Спасский 13-юришда бир пиёдани қурбон беришга қарор қилди. Қора шоҳни мустаҳкам ушлаб турган ж-еттидаги филнинг це-учдаги отга алмашиб кетганлиги Спасскийга ҳужум бошлаш имконини берди. Ҳамма гап қоралар ҳужумни даф эта оладими-йўқми эканида эди.

Юриш оқлардан эди. Орадан яна етти юриш ўтгач, кучайиб бораётган ҳужумни пасайтириш учун Фишер руҳини бир сипоҳга беришга мажбур бўлиб қолди. Фарзинлар ва яна иккитадан сипоҳ уриштирилгач, 40-юришга борганда ўйин шундай вазиятга келди:

Шу ҳолатда оқ доналар билан ўйнаган Спасский 41-махфий контроль юришини ёзиб қўйди. Куч жиҳатидан у маълум афзалликка эга.

М. МУҲИДДИНОВ,
СССР спорт мастери.

Бекобод металлургия заводининг азамат ишчилари, инженер-техник ходимлари юбилей йилида Ватанга янада кўпроқ пўлат етказиб бериш учун жон куйдириб меҳнат қилмоқдалар. Корхонада ойлик ва квартал ишлаб чиқариш планлари муттасил ошириб адо этилмоқда. Суратда: прокат цехининг пешқадам пайвандчиларидан (чапдан) Т. Жўраев, А. Шарабаров, А. Шуманов, А. Смик ўртоқлар.

А. Тўраев фотоси.

Ишчи синфининг ёш авлоди

ҲУНАРЛИНИНГ ҚЎЛИ ГУЛ

РЕПОРТАЖ

— Сен қайси ҳунарни танладинг, Баҳодир?

— Йиғувчи-слесарликни. Ўзингчи?

— Токарликни, — деди Қурбонжон.

— Демак, бирга ўқир эканмиз-да, — деди Альфия.

В. П. Чкалов номли Тошкент самолётсозлик заводига қарашли 2-ҳунар-техника билим юрти қабул комиссиясида одам гавжум. Комиссия раислари З. А. Муталиева ва В. А. Исаевалар билим юртига келувчилардан пешма-пеш ҳужжатларини қабул қилиб олишяпти.

— Бугун нечта ҳужжат қабул қилинди Зарифа, — деди хонага кирган ўрта бўйли киши.

— 35 та.

Бу билим юртининг директори Зуҳриддин Ёқубов экан. Ёшларни касб танлашга бўлган интилишини сўраганимизда, у бизларга қуйидагиларни гапириб берди.

— Авваламбор, шуни айтишим керакки, бизнинг билим юртимиз 1941 йилда Красноярск шаҳрида ташкил этилган бўлиб, 1942 йили уруш қизиб турган бир пайтда Тошкентга кўчирилган. Шундан бери Тошкент самолётсозлик заводига ёш мутахассис кадрлар етказиб беради. Билим юртига 8, 10-синфни битирган йигит ва қизлар қабул қилинади.

Ўқув даргоҳимизда ёшларнинг ҳунар ўрганиб, билим олишлари учун барча шароит яратилган. Унда ўнта ўқув кабинети бўлиб, ҳар бир кабинетнинг ўз устахонаси бор. Ўқувчилар, асосан, бир ва икки йилда самолёт йиғув ишлари бўйича слесарлик, токарлик, фрезерчилик каби ўнга яқин касбларни эгаллайдилар. Ўқишни тугатганлар Тошкент политехника институтининг самолётсозлик факультетига конкурссиз қабул қилинадилар.

Чиндан ҳам ҳунар-техника билим юртида ўқувчилар учун ҳамма нарса муҳайё этилган. Республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи А. В. Матинкин, ишлаб чиқариш усталаридан Қ. Йўлдошев, Н. И. Паклар қўлида билим олган ёшларнинг қанчаси ҳозир завод кучоғида фидокорона меҳнат қилмоқдалар. 2-цех техника назоратчисининг бошлиғи Ю. Н. Кулаков, 12-цех катта мастери В. Абдуллаев, 35-цех назоратчиси Н. Мусин ва 20-цех мастер ёрдамчиси М. Искандаров ана шулар жумласидандир. Ҳозир уларнинг ўзлари кўплаб шогирдларга устозлик қилишяпти.

Ўтган йили билим юрти завод коллективига 400 мутахассис кадр етказиб берди. Беш йилликнинг охирига бориб, бу рақам 650 кишига етади. Бу йил билим юртига 510 ўқувчи қабул қилинади. Бу ўринда шаҳримизнинг Октябрь ва Собир Раҳимов районлари билим юртини ўқувчилар билан таъминлашда бошқа районларга ибрат бўлмоқдалар.

Билим юртида ўқувчилар қабул қилиш билан бир қаторда ремонт ишлари ҳам муваффақиятли олиб борилмоқда. Ҳозир барча синф хоналари ремонтдан чиқарилди. Ремонт ишига самолётсозлик заводининг комплекс қурилиш бошқармаси яқиндан ёрдам бермоқда.

Суҳбатимиз ниҳоясига етиб, ташқарига чиққанимизда бир тўда қувноқ йигит-қизларга дуч келдик. Улар қабул комиссияси хонасига кириб кетишди.

А. ФОЗИЛОВ.

ЕР — БОЙЛИГИМИЗ

Ер — асосий бойлигимиз, ризқ-рўзимиз, мўл-кўлчилик манбаи. Шундай экан ҳар бир қарич ернинг қадрига етишимиз, ундан тадбиркорлик билан самарали фойдаланишимиз керак.

Партия ва ҳукуматимиз бу соҳага ҳамиша катта эътибор билан қараб келаётир. Шу боисдан деҳқонларимизга кенг имкониятлар яратиб берилмоқда.

СССР Олий Советининг 1968 йил 13 декабрда қабул қилган «СССР Иттифоқи ва Иттифоқдош республикаларнинг ер тўғрисидаги қонун асослари» ва Ўзбекистон ССР Олий Совети томонидан 1970 йил 25 сентябрда тасдиқланган «Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг ер тўғрисидаги қонуни» ердан тағин ҳам самарали фойдаланишга қаратилган. Шунингдек бу қонунларда ерларни оқилона тасарруф қилиш, унинг ҳосилдорлигини муттасил ошириб бориш, ердан бутун жамият манфаатлари йўлида иқтисодий жиҳатдан самарали фойдаланиш ифодаланган.

КПСС Марказий Комитетининг 1965 йил март, 1968 йил октябрь Пленумлари қарорларида ва КПСС XXIV съезди Директиваларида ерлардан унумли фойдаланиш ва уни тасарруф қилишда меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советлари олдида турган вазифалар жуда аниқ кўрсатиб берилган. Ленинград район Совети ижроия комитети ва унинг депутатлари бу вазифаларни муваффақиятли бажариш учун астойдил ҳаракат қилаётирлар. Ижроия комитет мажлисларида ва сессияларда ердан фойдаланишга доир масалалар планли равишда муҳокама қилиниб, тегишли тадбирлар белгиланмоқда.

Масалан, район Советининг 1969 йил 13 октябрдаги сессиясида «Ленинград районида ердан фойдаланишнинг аҳволи ҳақида»ги, 1971 йилнинг сентябридаги сессиясида «Алмашлаб экишни жорий этиш ва ердан фойдаланиш тўғрисидаги қонуннинг Ленинград районида бажарилиши» ҳақидаги масалалар муҳокама қилинди.

Сессия қарорларининг ижроси изчиллик билан кузатиб борилмоқда. Ўтган йили совхоз ва колхозларда 159 та алмашлаб экиш системаси тузилди. Эндиликда экинлар ана шу схемага қатъий амал қилган ҳолда экилмоқда.

Кейинги йилларда янги ерларни ўзлаштириш, экин майдонларининг мелиоратив ҳолатини яхшилаш соҳасида анчагина ишлар қилинди. Масалан, район хўжаликларида 1970 йилда 787 гектар, 1971 йилда 660 гектар, 1972 йилнинг 6 ойи ичида 632 гектар янги ер ўзлаштирилиб, экин майдонига қўшилди. Шу йилнинг 6 ойи ичида 772 гектар майда пайкаллар кенгайтирилиб, механизация учун қулайлаштирилди. Кейинги уч йил ичида 4600 гектар ер капитал планировкадан чиқарилди ва етти ярим минг гектарга яқин ернинг мелиоратив ҳолати яхшиланди.

Кейинги йилларда кўпчилик майдондаги ғўзалар вилт билан касалланадиган бўлиб қолди. Бунга қарши кураш учун ернинг структурасини яхшилаш, алмашлаб экишни кенг жорий этиш тадбирларини кўраётирмиз. Вилт билан зарарланиш хавфи бор майдонларга вилтга чидамли янги нав пахта чигити экилмоқда.

Юқоридаги тадбирлар ўзининг самарали натижаларини бераётир. Районимиз қишлоқ хўжалиги ходимлари тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йилида она-Ватанга 69 минг 606 тонна «оқ олтин» топшириб, социалистик мажбуриятларини ортиғи билан адо этдилар. Ҳар гектар ердан олинган ҳосил ўртача 28,2 центнерни ташкил этди. Районимиз деҳқонлари ўтган йили фақат деҳқончиликнинг ўзидан 38 миллион 501 минг сўм даромад олдилар. 1969 йилда эса 28 миллион 274 минг сўм даромад олинган эди, холос. 1969 йилда бир гектар пахтазордан ўртача 1135 сўм даромад қилинган бўлса, бу рақам 1971 йилда 1503 сўмга кўтарилди.

Ердан унумли фойдаланаётган хўжаликларнинг ўтган йилги кўрсаткичини 1969 йилги аҳволга таққослар эканмиз, уларнинг пул даромади ортиб бораётганлигини кўрамиз. Масалан, Энгельс номли колхоз 1969 йилда деҳқончиликдан 2 миллион 360 минг сўм даромад қилган эди, ўтган йили 3 миллион 604 минг сўм даромад олди. Ҳамза Ҳакимзода номли совхоз 1969 йилга нисбатан бир миллион уч юз минг сўмга яқин кўп даромад олди. Бундай мисолларни яна кўплаб келтириш мумкин. Хуллас, асосий бойлигимиз — ернинг ҳар бир қаричидан унумли фойдаланиш учун астойдил ҳаракат қилаётганимиз туфайли ҳосилдорлик ҳам, пул даромади ҳам йил сайин ортиб бормоқда. Совхоз ишчилари ва колхозчиларнинг моддий турмуш даражаси беқиёс даражада яхшиланиб бормоқда.

Тўққизинчи беш йилликнинг иккинчи йилида районимиз меҳнаткашлари олдида жуда катта вазифалар турибди. Деҳқонларимиз СССРнинг 50 йиллик юбилейи нишонланадиган йилда мамлакатга 75 минг тонна пахта ва бошқа кўплаб қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етказиб бериш мажбуриятини олганлар.

Бу мажбуриятларни муваффақиятли адо этиш учун аввало, эрта баҳорданоқ экин планларининг тўла бажарилишига алоҳида эътибор бердик. Пландаги 24 минг гектардан ортиқ ерга чигит экилди. 1555 гектар ерга беда экиш планлаштирилган эди, 1648 гектар ерга экилиб, умумий бедапоялар майдони пландаги 4315 гектар ўрнига 4319 гектарга етказилди.

Деҳқонларимизнинг, қишлоқ хўжалиги мутахассисларининг, партия, совет ходимларининг бутун диққат-эътибори экинлардан мўл ҳосил етиштиришга қаратилган. Пахтакор, сабзавоткор ва чорвадорлар ўртасида юбилей олди социалистик мусобақаси тобора авж олиб бораётир. Ғўза ва бошқа экинларнинг парвариши агротехника қоидалари асосида намунали олиб борилмоқда. Чорвачилик учун ҳам мўл-кўл ем-хашак жамғарилмоқда.

Район ижроия комитети қишлоқ Советлари ижроия комитетлари ва уларнинг депутатлари ҳамда районнинг барча меҳнаткашлари партия ва ҳукуматимизнинг ёрдамига суянган ҳолда ердан янада самаралироқ, унумлироқ фойдаланиш учун, коммунистик мўл-кўлчилик учун астойдил ҳаракат қиладилар. Бу бизнинг интернационал бурчимиздир.

Т. ИСМОИЛОВ,
меҳнаткашлар депутатлари Ленинград район Совети ижроия комитетининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ТОЛА СИФАТИНИНГ СИРЛАРИ

ИШЧИ МАКТУБЛАРИ

Содиқ ТОЖИЕВ,
Меҳнат Қизил Байроқ орденли Бухоро пахта тозалаш заводининг Ленин орденли смена мастери

✦ ✦

Глухово тўқимачиларининг «Минглар шартномаси»га қўшилиб, маҳсулот сифатини кўтариш ҳақидаги чақириғига жавобан бизнинг завод ишчи, инженер-техник ходимлари ҳам ана шу шартнома шартларига қўшилиб, меҳнат қиляптилар. Таниқли тўқувчи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Зоя Пухованинг республикамиз пахта тозаловчилари, пахтакорлари, химиклари ва машинасозларига қарата йўллаган хатида биз толачиларга анча-мунча эътирозлар билдирилган эди.

Ҳақиқатан ҳам, газламаларнинг сифати кўп жиҳатдан биз етказиб бераётган пахта толасининг сифатига боғлиқ. Тола қанчалик сифатли бўлса, газлама ҳам шунча гўзал, нафис ва чидамли бўлади.

Тола сифати ҳақида гап кетаркан, аввало, ишлаб чиқариш жараёнларини такомиллаштириш, янги техника ва илғор технологияни ишлаб чиқаришга узлуксиз жорий этабориш, меҳнатни илмий ташкил этиш кўз ўнгимизда гавдаланади. Сиртдан қараганда шундай. Агар, масаланинг ичига чуқур кириб борсак, тола сифати тақдирини ҳал қилувчи бошқа масалаларга ҳам дуч келамиз. Мен бу ўринда, колхоз ва совхозлардан, жойлардаги пахта пунктларидан заводимизга жўнатилаётган пахтанинг тоза ёки нотозалигини, сифатини назарда тутяпман. Ана шу ҳақдаги фикрларимни ўртоқлашмоқчиман.

Илгари Бухоро толаси мамлакатимиздан четга чиқмасди. Кейинги йилларда эса унинг шуҳрати тобора ортиб боряпти. Ишлаб чиқараётган маҳсулотимизнинг кўп қисми давлат стандартлари талаби даражасида бўлаётир. Корхонамиз кейинги йилларда катта обрў-эътибор қозонмоқда. Унинг номи пахта тозалаш саноати корхоналари орасида алоҳида тилга олинадиган, саноатчилар йиғинида пешқадам коллективлар қаторида санаб ўтиладиган бўлиб қолди. Хўш, буларнинг сири нимада?

Бунга асосан, турли касбкорли корхонамиз катта коллективининг ягона мақсад йўлида аҳиллик билан меҳнат қилаётганлиги, илғор ва ижодкор ишчиларга баракали меҳнат қилиб, янги техника ҳақида ўйлашларига катта имкониятлар яратилганлиги ҳамда ишлаб чиқариш жараёнларини автоматлаштириш ва механизациялаштиришга кенг йўл очилганлиги сабаб бўлаётир.

Илгарилари корхонамизда ишлаш жуда оғир эди. Кўп ишлар қўл кучи билан бажариларди. Ҳозир ундай эмас. Пахтани юклаш, тушириш, бунтлаш, бунтни бузиш, хом ашёни тола ажратиш машиналарга узатиш каби қийин ишларнинг деярли ҳаммаси механизациялаштирилган. Бу ишларни амалга оширишда рационализатор ва ихтирочиларнинг роли катта. Улар машиналардан самарали фойдаланиш, меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилашга қаратилган ўнлаб тадбирларни амалга оширишди. Кўпчилик рационализаторлик таклифлари ишлаб чиқаришга жорий этилаётир. Улардан кўриладиган йиллик самара 110-120 процентни ташкил этяпти.

Юбилей йилининг ярим йиллиги катта меҳнат ютуқлари билан якунланди. Пландан ташқари бир миллион 204 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Планга қўшимча 1607 тонна юқори сифатли тола тўқимачилик саноати корхоналарига жўнатилди. Янги техника ва илғор технологияни ҳамда фойдали рационализаторлик таклифларини муттасил ишлаб чиқаришга жорий этилаётганидан шу йилнинг олти ойи мобайнида 731 минг сўм фойда кўрилди. Ишлаб чиқаришга жорий этилган 14 рационализаторлик таклифининг ўзи корхонамиз учун 11,5 минг сўм самара берди. Шунингдек 26 минг квадрат метр пахта тойлашга сарфланадиган мато, 276 минг киловатт соат электр энергия тежаб қолинди.

Шуни ҳам айтиш керакки, бурун заводимиз ишчилари чанг-тўзон ичида ишлашга мажбур эдилар. Эндиликда чанг қамайдиган камералар қурилган, циклонлар ўрнатилган. Ишчилар тоза ва баҳаво цехларда меҳнат қилаётирлар. Ишчиларнинг юмуши мунтазам кузатиб турилади. Камера ва циклонлар бутун чанг-чунгни ушлаб қолади. Натижада корхонамизнинг санитария-гигиена ҳолати кўнгилдагидек сақланяпти.

Корхонамизнинг истиқболи порлоқ. Тўққизинчи беш йилликнинг охирига бориб 150 минг тонна пахта тозаланиб, салкам 50 минг тонна тола ишлаб чиқарилади. Бу ўсиш асосан меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига бўлади. Пахта тозаловчиларнинг иш унуми йилига ўрта ҳисобда 4,5-5 процентдан ортади. Бу улкан вазифалар корхона тараққиёти билан боғлиқ бўлган жуда катта комплекс планларни бажаришни кун тартибига қўймоқда. Фан-техника ютуқларидан фойдаланиш, рационализаторлик ва ихтирочилик ҳаракатларини янада кенг оммалаштириш, толачилар ўртасидаги ташаббускорликни ривожлантириш энг муҳим тадбирлардан биридир. Гапнинг сирасини айтганда, ишчиларнинг меҳнатини енгиллаштириш, турмушини фаровон қилиш орқали уларнинг кайфиятига зўр таъсир қиладиган анчагина ишларни бажариш керак.

Янги беш йиллик мобайнида толачиларнинг меҳнат қилиши учун янада қулайроқ шароитлар яратилади, уларнинг турмуши ҳозиргига нисбатан анча яхшиланади. Корхонамиз олдидаги 30 ўринли ошхона 100 ўринли қилиб кенгайтирилади. Янги аралаш товарлар магазини қурилиб, ишга туширилади, кечаю-кундуз ишлайдиган буфет очилади. 60 ўринли профилакторий барпо этилади, 280 ўринли болалар боғчаси қурилади.

Пахта — корхонамизнинг нони. Заводни хом ашё билан таъминлаш — ишимизнинг бошланишидир. Заводимиз асосан Ромитан, Шофиркон, Бухоро районларидан пахта олади. Корхонамиз пахта оладиган районлар, хўжаликлар негадир тез-тез ўзгартириб турилаётир. Хом ашё географиясининг ана шундай тарзда ўзгартириб турилиши ишлаб чиқарилаётган тола сифатига таъсир қилмоқда. Мана бир мисол: ўтган йилни олиб кўрайлик. Районларнинг бир қисм пахтаси Когон ва Навоий пахта заводларига олиб борилди-да, бизнинг заводимизга Туркманистоннинг Фороб районидан сифати пастроқ пахта ташиб келинди. «153-Ф» навини қайта ишлашга кўчиш учун қўшимча бир қатор техникавий тадбирларни амалга оширишга тўғри келди. Тўғрироғи, шундай қилишга мажбур бўлдик. Устига-устак пахтани ташиб келтириш учун кўплаб йўл харажатлари сарфланди. Бунинг асосий сабаби шундаки, заводнинг қуввати билан бирга имкониятини ҳам ҳисобга олиб иш тутмасликдадир. Бу йил завод олдида Туркманистоннинг Керки районидан — 200 километр узоқдан пахта ташиб келтириш вазифаси турибди. Яна машиналарни паромда Амударёдан олиб ўтишга тўғри келади. Бу ишларнинг ҳаммаси ортиқча сарф-харажат демакдир. Бошқа илож йўқ. Агар шундай қилинмаса, корхонамиз белгиланганидан кўпроқ вақт тўхтаб қолиши ҳеч гап эмас. Бу масала катта ижтимоий-иқтисодий аҳамиятга эга бўлиб, Пахта тозалаш саноати министрлигидаги ўртоқлар буни диққат билан ўрганиб чиқиб, тегишли конкрет тадбирлар белгиласалар, оғиримизни анча енгил қилган бўлардилар.

Шуни қувонч билан айтиш керакки, корхонамиз планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системаси бўйича ишлаётир. Янгича система меҳнат унумдорлигини оширишга, маҳсулот сифатини яхшилашга, янги техника воситаларидан самарали фойдаланишга кенг имкониятлар очиб бермоқда. Аммо, пахта тозаловчиларимизнинг қийнаётган бир қатор масалалар ҳам йўқ эмас. Бу, республикамиз корхоналарида «ЧХ-3М6» пахта тозалаш агрегати сўнгги пайтларда ишлаб чиқарилмай қолганлигидир. Сўнгги йилларда, пахта кўпроқ машинада терилмоқда. Ҳолбуки, бу агрегат техника воситаси билан йиғиб олинган пахтани қайта ишлашга жуда хос эди. Корхонамиз қуйи сорт хом ашё билан ишлаётганлиги сабабли тола ажратувчи «ОХП» машиналари ўрнига янги «ЧХЗ» машиналарини ўрнатишни тезлатиш лозим. Бу масалалар, республикамиз пахта тозалаш саноатида энг юқори сифатли маҳсулот ишлаб чиқараётган, толасининг асосий қисми Европа ва Осиёдаги тараққий этган мамлакатларга юборилаётган заводимиз учун ҳазилакам гап эмас.

Меҳнатсевар коллективимиз тараққиёт йўлидан бормоқда. Уларнинг бугунги куни келажак билан бевосита боғлангандир. Бунинг учун, бизга хом ашё етказиб бераётган пахтакор хўжаликларнинг деҳқонлари ҳамда иши унумдор ва ишлатишга қулай ускуналар билан таъминловчи машинасозлик корхоналарининг ишчи, инженер-техник ходимлари бизнинг талаб ва эътирозларимизни инобатга олиб иш тутишларини истардик. Ана шунда, толамиз сифати янада юқори кўтарилган, шу толалардан тўқилаётган турли-туман газламалар нафис ва жозибали бўлган, бундай газламалардан тикилаётган кийим-кечакларимиз эса дидимизга мос тушадиган даражага кўтарилган бўларди.

БОШ ДАРСГА ТАЙЁРЛАНИНГ

«Ўқитувчи» нашриёти «Ленин дарслари» брошюрасини босиб чиқарди. Китобча мактабларда анъанага мувофиқ В. И. Ленинга бағишланадиган ва янги ўқув йилини очиб берадиган бош дарсга бағишланган. Китобчада ўрта мактабларнинг ҳамма синфларида шундай дарсларни ўтказиш методик жиҳатдан батафсил ишлаб чиқилди. Республика Маориф министрлиги тасдиқлаган намунали мавзулар ва Ленин дарсларининг планлари муаллимларга таклиф қилинади. Унда бадиий адабиётдан хилма-хил материаллар, Коммунистик партия ва Совет давлати атоқли арбобларининг айтган гаплари келтирилган.

Китобчада муаллимлар ва ўқувчилар Ленин дарсларини тайёрлашда фойдаланиши мумкин бўлган адабиётлар муфассал библиографик кўрсаткичи, тавсия этиладиган бадиий фильмлар, ҳужжатли фильмлар ва диафильмлар рўйхати, қардош социалистик мамлакатлар шоирларининг Ленин тўғрисидаги шеърлари берилган.

Китобча 30 минг нусхада чиқарилди.

Республика Маориф министрлиги янги ўқув йили бошланиши олдидан мактабларда «В. И. Ленин ва СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллиги» мавзуидаги дарслар методик таҳлилларини ҳам юборди. Булар педагогларга Советлар мамлакатининг ярим асрлик юбилейига тайёргарликни хилма-хил ва кенг кўламда олиб боришларига ёрдам беради.

(ЎзТАГ).

АСАББУЗАР ШОВҚИН

Меҳнаткашларнинг унумли меҳнатдан сўнг кўнгилли дам олиши, ҳордиқ чиқариши шунчаки масалалардан эмас. Яхши дам-меҳнатга ҳамдам деб бекорга айтмайдилар. Кўнгилли дам олган кишининг меҳнати унумли, иши баракали, маҳсули сифатли бўлади. Партия ва ҳукуматимиз меҳнаткашларнинг кўнгилли дам олишлари, унумли меҳнат қилиб яхши ҳордиқ чиқаришлари учун барча шарт-шароитларни яратиш ҳақида тинмай ғамхўрлик қилмоқдалар.

Шовқинга қарши кураш шаҳар меҳнат аҳли учун ана шундай шароит яратишнинг муҳим омилларидан биридир. Аҳоли оромини бузадиган, асабларга тегадиган шовқинни йўқотишнинг аҳамияти катта. Шу сабабли республикамизда, шаҳарларда шовқинга қарши кураш комиссиялари ташкил этилган. Улар шовқинни тугатиш, осойишталикни таъминлаш учун тавсиялар берадилар. Масалан, комиссия тавсиясига мувофиқ Тошкент шаҳрида завод ва фабрикаларнинг гудок чалиши, автомашиналарнинг товуш билан сигнал бериши тақиқлаб қўйилган.

Лекин кейинги пайтларда бундай комиссиялар фаолияти сезилмай қолди. Уларнинг тавсиялари амалга ошмай қолиб кетмоқда. Республикамизнинг йирик шаҳарларида, айниқса Тошкентда шовқинга қарши кураш масаласи эътибордан четда қолмоқда. Редакцияга келаётган хатлар худди шундан далолат бериб турибди.

ТРАМВАЙ ЗИЛЗИЛАСИ

Тошкент шаҳар трамвай-троллейбус бошқармаси раҳбарларига биз, Октябрь массивидаги Қизил тонг кўчасида истиқомат қилувчилар, ўз эътирозларимизни газета орқали билдиришга мажбур бўлмоқдамиз. Бу ўринда биз 8-маршрутда қатнаётган трамвай вагонлари техник сабабларга кўра маршрутдан чиқиб депога қайтиб кетаётгани, натижада трамвай қатновида узилиш рўй бериб, йўловчилар сарсон бўлаётгани ҳақида гапирмоқчи эмасмиз.

Чамаси трамвай-троллейбус бошқармасидаги раҳбар ўртоқлар ҳамма эски, хизмат муддати тугаган шалоқ вагонларни иккинчи депога юбораётганга ўхшайдилар. Бу депо хизмат қилаётган маршрутларга, айниқса 8-маршрутга фақат икки вагонли «ТМ-1», «ТМ-2» маркали эски трамвайлар қўйилмоқда. Шалоғи чиқиб кетган бу трамвай вагонлари кўчамиздан ўтганда худди оғир юкли поезд ўтаётгандай бўлади, уйлар ларзага келади.

Шуни ҳам айтиш керакки, трамвай изи шошма-шошарлик билан ётқизилгани учун қингир-қийшиқ. Бунинг устига рельсларнинг уланган жойлари яна узилиб баланд-паст бўлиб қолган. Ана шундай жойларда вагон ғилдираклари шарақлаб урилади. Бунинг устига тунда кўпчилик уйқуга кетганда трамвай ҳайдовчилар тезликка зўр беришади. Бундай вагонлар шовқинидан қаттиқ уйқудаги одам ҳам уйғониб кетади.

Баъзан 8-маршрутга «адашиб» биронта бир вагонли янги трамвай чиқиб қолади. Бундай трамвайларнинг кўчадан ўтгани сезилмайди. Лекин шалоқ вагонлар тунда тинчлигимизни бузмоқда. Шаҳар электр транспорти мутасаддилари меҳнат аҳлининг ҳаловатини ҳам ўйласалар бўлмасмикан?!

М. АЪЗАМОВА,
химик-фармацевт.
Р. АВАЗОВ,
шофер,
О. ОРИПОВ,
ишчи.

ҒИЛДИРАКЛИ СИРЕНА

Бир вақтлар Тошкент шаҳрида ҳамма турдаги автомашиналарнинг товуш чиқариб сигнал бериши тақиқлаб қўйилган эди. Кўчаларимиз тинч, машиналарнинг узуқ-юлуқ сигналлари эшитилмас эди. Лекин нима учундир Тошкент шаҳар автоинспекцияси ходимлари меҳнаткашлар депутатлари шаҳар Совети ижроия комитетининг автотранспортнинг товуш чиқариб, сигнал беришини тақиқлаш ҳақидаги фармойишининг бажарилиши устидан мунтазам назорат олиб боришни унутиб қўйдилар. Мана энди кўчаларимизда автомашиналар яна сигнал бера бошлади. Кўчада чалинган бундай сигналларни мактабларда, болалар муассасаларида ҳам эшитиш мумкин.

Айниқса, шаҳримизнинг Октябрь, Собир Раҳимов районларида шу кунларда автомашиналар сигнал бериши авж олиб кетди. Уларни «ғилдиракли сирена» деб аташ мумкин. Гап шундаки, тўй-ҳашамларни ўтказишда янги «одат» чиқиб қолди. Бу «одат» тобора авж олиб кетяпти. Келин олиб келинаётганда 5-6 енгил автомобиль бирданига сигнал беради. Келин-куёвлар тушган автомашиналар кўчаларимиздан қулоқни қоматга келтириб ўтади. Карнай-сурнай қолиб, сигналга нима бор!

Ажабланарли жойи шундаки, бундай ўзбошимча шофёрларга нисбатан ҳеч қандай чора кўрилмаяпти. Давлат автоинспекцияси ходимлари ҳам «тўйчилик» деб парво қилмаётирлар. Бизнингча, бундай «касаллик»нинг олдини олиш, кўчаларни ларзага солиб тўхтовсиз сигнал берувчиларни автомашина ҳайдаш ҳуқуқидан маҳрум этиш керак. Чунки, улар кўча қоидаларинигина эмас, иш кунидан сўнг дам олаётган меҳнаткашларни ҳам ҳурмат қилмайдилар.

Мотоциклчилар ҳақида ҳам ўйлаш керак. Кўчаларда, аҳоли яшайдиган маҳаллаларда мотоцикл ҳайдовчилар кишилар оромини бузмоқда. Бунга бирор чора борми?

Ш. ҲУЖАЕВ,
ўқитувчи.

МОСКВАДА ҚОВУН САЙИЛИ

СССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида ўтказилган анъанавий қовун сайили жарангдор карнай садолари остида очилди. Қовун сайилида Ватанимиз пойтахти Москвага келган Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари иштирок этишди. Москванинг ўзбекистонлик меҳмонлари орасида республика колхоз ва совхозларининг ветеранлари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари ҳам бор. Карл Маркс номли колхознинг раиси, Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг доимий қатнашчиси, кўпгина орден ва медаллар кавалери, таниқли пахтакор Яхши Омонов Қашқадарё областининг янги чўл районида етиштирилган ширин-шакар қовун-тарвузларни олиб келди. Кўргазманинг юзлаб қатнашчилари машҳур қовун ва тарвузларнинг «тилим чучук» кўригида иштирок этдилар. Шу куни Тошкент иссиғини эслатиб турган Москва осмони остида халқ ашула ва рақслари янграб турди. Қовун сайили зўр муваффақият билан ўтди.

Суратларда: 1. Қовун сайили қатнашчиси — кекса пахтакор Социалистик Меҳнат Қаҳрамони И. Юсупов. 2. Ўзбекистонлик меҳмонлар Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида. 3. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони К. Раҳимовнинг Киров номли колхозда етиштирган Хоразм тарвузи москвалик Любаша Рибалкога жуда ёқди.

А. Стешанов ва Р. Жуманиёзов («Известия») фотолари.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ ТОКИО. 11 августда «Орискани» авианосецидан қочган америкалик 19 яшар матрос Леронс Замбанини АҚШнинг Япониядаги Сагамихара шаҳрида жойлашган (Канагава префектураси) ҳарбий базасидан Вьетнамга танклар жўнатилаётганлигига қарши норозилик билдириб, шу база дарвозаси олдида икки кунлик очлик ўтказди. Бугун уни Американинг ҳарбий полицияси қамоққа олди.

◆ СТОКГОЛЬМ. Роннебю шаҳри ёнида Швециянинг «Лансен А-32» типидаги ҳарбий самолёти аварияга учраб, ғарқ бўлди. Самолёт денгиз устида учиб машқ қилаётганида мотори ишламай қолди. Учувчи ўзини қутқариб қола олди.

◆ БОГОТА. Колумбия пойтахтида IX Халқаро ярмарка очилди. Бу ярмаркада жаҳондаги қарийб 50 мамлакат, шу жумладан 8 социалистик давлатнинг 300 вакили қатнашди. Совет Иттифоқидан ўнта ташқи савдо фирмаси ўз буюмлари билан иштирок қилди.

◆ ДАКАР. Конакри радиоси қуйидагиларни хабар қилди: Африка Бирлиги Ташкилотининг собиқ бош секретари Диалло Телли Гвинея республикасининг юстиция министри қилиб тайинланди.

◆ САНТЬЯГО. Чилининг Сантьяго вилоятида фавқулодда ҳолат жорий қилинди. Унг кучларнинг қўпорувчилик ҳаракатлари натижасида халқ бирлиги ҳукумати ана шу чораларни кўришга мажбур бўлди. Иғвогарлик мақсадида қилинган бир қанча уринишлар натижасида пойтахтдаги магазинлар ёпилди, аҳолини таъминлашда қийинчиликлар рўй берди, шаҳар транспортининг иши бузилди.

Полиция миллий бошқармасининг вакили пойтахтда тартиб сақланаётганлигини ва маъмурлар аҳволни тамомила контроль қилаётганликларини айтди. (ТАСС).

ЖАҲОН бўйлаб

ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДА

МОГАДИШО, 22 август. (ТАСС). Сомали миллий қурилишининг барча соҳаларида илмий коммунизм қоидаларини изчиллик билан амалга ошириб, тараққий этади ва равнақ топади.

Сомали Олий Революцион Кенгашининг президенти генерал Муҳаммад Сиад Барре миллий ориентация курсларини тамомлаб чиқувчилар йиғилишида сўзлаган нутқида шу тўғрида гапирди.

Сиад Барре Сомалининг иқтисодий қолоқлиги мувaққат бир ҳолат эканлигини таъкидлади. Биз, деб уқтириб ўтди Сиад Барре, муваффақиятли ривожланиш учун етарли миқдорда табиий ресурсларга эгамиз. Сомали халқи танлаб олган социалистик тараққиёт йўлида, деди у, қолоқликни тугатиш ва янги ҳаёт барпо этиш планларини муваффақиятли амалга ошириш учун барча имкониятларни яратиб беради.

Сўнгра Олий Революцион Кенгаш президенти экономикани ривожлантириш соҳасида эришилган муваффақиятларга тўхталиб ўтди.

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ МИСРДА БЎЛИШИ

ҚОҲИРА, 23 август. (ТАСС). Қирғизистон ССР соғлиқни сақлаш министри В. А. Петросьянц бошчилигидаги СССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг делегацияси Миср Араб Республикасига қилган визитини тугаллади.

СССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг делегацияси Миср Араб Республикасининг соғлиқни сақлаш министри билан ҳар икки мамлакат ўртасидаги ҳамкорликка алоқадор масалаларни муҳокама қилди.

Совет делегацияси аъзолари Мисрда бўлган вақтларида турли шаҳарлар ва қишлоқларда соғлиқни сақлаш қандай ташкил этилганлиги билан танишиб чиқдилар, мамлакат бўйлаб саёҳат қилдилар.

АФҒОНИСТОНДА ШОДИЁНА

КОБУЛ, 23 август. (ТАСС). Бугун афғон халқи ўзининг миллий байрамини — мустақилликка эришилган куннинг 53 йиллигини нишонламоқда. 1919 йилда афғон ватанпарварлари Англия империализмига қарши курашда ғалаба қозониб, ўзларининг суверен ҳуқуқларини ва ватан мустақиллигини қайта тиклаб олган эдилар. Бу ажойиб воқеа бир йилда икки марта нишонланади. Май ойида расмий маросимлар ўтказилади, қишлоқ хўжалик ишлари тамом бўлганидан кейин август ойида эса бу санани нишонлаш кенг халқ байрами тариқасида ўтказилади.

Афғонистон пойтахти байрам тусида безатилган — ҳамма жойда миллий байроқлар, гул шодалари осилган, ранг-баранг чироқлар товланиб турибди. Кўчалар ва майдонлар халойиқ билан тўла.

Газеталар Афғонистон ўз мустақиллигининг 54-йилига қадам қўйганлигига бағишлаб жуда кўп материаллар босиб чиқармоқда. Бу материалларда иқтисодий ривожланиш соҳасида — йўллар, саноат корхоналари қуриш, нефть, газ ва химия саноатларини вужудга келтириш; энергетика базасини кенгайтириш борасида ўтган йиллар ичида эришилган муваффақиятлар қайд қилинмоқда. Матбуотнинг ёзишига қараганда, афғон нефтчилари ва газчилари шаҳри Шибирғонга яқин жойда табиий газ чиқадиган янги катта кон топилган.

Шу кунларда бу ерда Совет Иттифоқи Афғонистон экономикасини ривожлантириш лойиҳаларини амалга оширишда дўстона ҳамкорлик қилаётганлигини мамнуният билан тилга олмоқдалар. Совет Иттифоқининг бевосита иштироки билан 70 тадан кўпроқ турли объектлар қурилмоқда ва қурилиб бўлди. Афғонистон мустақиллик учун кураш олиб борган даврда икки мамлакат ўртасида вужудга келган дўстлик муносабатлари, деб ёзади газеталар, Афғонистон ва СССР халқларининг манфаатлари йўлида тобора мустаҳкамланмоқда ва кенгаймоқда.

Камбоджа ватанпарварлари Пномпень режими қўшинларига зарба беришни кучайтириб юбордилар. Неаклуонг районида душманга айниқса катта талафот етказилди. Суратда: Камбоджа ватанпарварлари янги топшириқ олишяпти.

ВИА — ТАСС фотоси.

РУМИНИЯ КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ижроия комитетининг мажлиси

БУХАРЕСТ, 22 август. (ТАСС). Ажерпресс агентлиги хабар беради: Руминия Коммунистик партияси Марказий Комитети Ижроия Комитетининг мажлиси бўлди. Бу мажлисда социалистик мамлакатлар коммунистик ва ишчи партиялари раҳбарларининг Қримдаги дўстона учрашувида иштирок этганлиги ҳақида ва КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев билан олиб борилган музокаралар тўғрисида Руминия Компартияси Бош секретари Н. Чаушескунинг ахбороти тингланди.

Руминия Компартияси Марказий Комитетининг Ижроия Комитети Н. Чаушескунинг ахборотини тинглаб, Руминия Компартияси Бош секретарининг бу учрашувдаги фаолиятини якдиллик билан маъқуллади.

Ижроия Комитет Қримдаги учрашув социалистик қурилишнинг бориши тўғрисида самарали фикрлашиб олишга ёрдам берди деб ҳисоблайди. У Қримдаги учрашувда қатнашган социалистик мамлакатларнинг барча соҳаларда қардошларча ҳамкорликни янада ривожлантириш ва кучайтиришга қатъий қарор берганликларини ҳам намойиш қилди.

Учрашув ҳозирги халқаро ҳаёт масалалари юзасидан ва асосан Европа қитъасида хавфсизликни мустаҳкамлаш масалалари юзасидан кенг кўламда фикрлашиб олишга ёрдам берди.

МУҲИМ ҚАРОР

БРАЗЗАВИЛЬ, 22 август. (ТАСС). Конго Халқ Республикаси билан Заир Республикаси муносабатларни нормаллаштириш ва ўзаро ҳамкорликни ривожлантириш тўғрисида бир битимга келишди.

Конго Халқ Республикаси президенти майор Мариан Нгуаби ва Заир Республикасининг президенти генерал Мобуту Сесе Секо Габоннинг Франсвил шаҳрида олиб борган музокаралари вақтида ана шу битим тузилди. Ҳар икки давлатнинг бошлиғи Габон мустақиллигининг 12 йиллиги муносабати билан ўтказилган тантаналарда ҳозир бўлди.

Конго Халқ Республикаси билан Заир ўртасидаги муносабатлар кейинги вақтларгача кескин тус олган эди. Франсвилдаги музокаралар натижасида элчилар даражасида дипломатия муносабатларини тиклаш, экономика, сиёсат, маданият соҳасида ўзаро фойдали ҳамкорликни ривожлантириш, Браззавиль билан Киншаса ўртасида Конго дарёси орқали мунтазам алоқани яна тиклаш тўғрисида қарор қабул қилинди.

Конго Халқ Республикасининг президенти М. Нгуаби ватанига қайтиб келганидан кейин бундай деди: Биз муносабатларни нормаллаштириш тўғрисида Конго Халқ Республикаси билан Заир Республикаси ўртасида тузилган битимга катта аҳамият берамиз. М. Нгуаби ҳозирги вақтда Марказий Африкадаги мамлакатлар ўртасида ҳамкорликни кенгайтириш учун қулай шарт-шароит вужудга келди, деб таъкидлади.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

10.55 — ТОШКЕНТ. 11.00 — Мультфильм. 11.10 — **Ёш гвардия** (бадиий фильмнинг 2-серияси). 12.30 — МОСКВА. 17.55 — ТОШКЕНТ. 18.00 — Ёз хотиралари, 18.20 — Ҳужжатли фильмлар, 19.00 — Партия тарихи институти — 50 ёшда, 19.20 — Ахборот, 19.30 — Концерт. 20.20 — Ахборот. 20.30 — Эстония телевидениесининг программаси, 22.00 — «Вақт».

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.50 — МОСКВА. 17.55 — Янгиликлар. 18.00 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 19.00 — Ҳужжатли фильм. 19.30 — Фильм-концерт. 20.00 — Оила шарафи, 20.40 — **Севишганлар** (бадиий фильм), 22.00 — ТОШКЕНТ.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — ТОШКЕНТ. 20.50 — Телефильм. 21.05 — **Она ҳақида қисса** (бадиий фильм).

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 24/VIII да **Аяжонларим**, 25/VIII да **Табассум ўғрилари**, 26/VIII да **Парвона**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 24/VIII да **Менинг жаннатим**, 25/VIII да **Навоий Астрободда**, 26/VIII да **Хотинимнинг эри**.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Гамильтон хоним — «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 11, 3, 5 ярим ва кеч 9.15 минутда). «МОСКВА» (кундуз соат 12, 2 ва 4 да).

Гул ва тош (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Балашши қўшиқлари — «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда).

Ромео ва Жульетта — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 3 кеч 6 ва 9 да).

Сўнгги довон — «СПУТНИК», «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Петербург билан хайрлашув — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 1 ва кеч 7 яримда), «ЧАЙКА» (кеч соат 6 ва 9 да).

Сайҳа — «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун).

Озод туғилган — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда).

Ҳаводаги саргузаштлар (2 серия) — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Қора лола — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Ҳиндуларнинг содиқ дўсти — ҲАМЗА номли (тоқ соатларда).

Виннету — апачлар йўлбошчиси — «ЧАЙКА» (кундуз соат 12, 2, 4 ва кеч 9.45 минутда).

Кулгили қиз — «МОСКВА» (кеч соат 6 ва 8.40 минутда).

ЁЗГИ БИНОДА

Балашши қўшиқлари — «ФЕСТИВАЛЬ».

Гамильтон хоним — «ХИВА».

ҚУМЛАР ОРАЛАБ

СОВЕТ КИШИСИ ЧЕТ ЭЛДА

Социалистик интернационализмга содиқ бўлган совет халқи Жазоир Халқ Демократик Республикаси меҳнаткашларига миллий экономикани барпо қилишда, кадрлар тайёрлашда беғараз ёрдамини аямаётир. Бу хайрли ишда Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг мутахассислари ҳам қатнашмоқдалар. Июль революциясидан кейиноқ Жазоир Халқ Демократик Республикасига инженер-топографлар, инженер-тупроқшунослар, инженер-механиклар, ветеринар врачлар, зоотехниклар, агрономлар, экономистлар ва бошқа мутахассислар жўнаб кетишди.

Ўзбекистондан борган мутахассислар Жазоир халқига қўриқ ерларни ўзлаштиришда, қишлоқ хўжалик, илмий ва тажриба станциялар ишларини йўлга қўйишда, маҳаллий кадрлар етиштириш, қишлоқ хўжалик экинларига ишлов бериш, совет тракторлари ва қишлоқ хўжалик машиналарида ишлашни ва бошқа соҳаларни ўрганишда катта ёрдам бердилар. Қишлоқ хўжалик фанлари кандидати, СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ўғитлар институтининг Тошкентдаги филиали директори Йўлдош Ҳусанбоев икки йилдан ортиқроқ вақт Ал Асномдаги тажриба станциясида совет мутахассислари группасининг ишига бошчилик қилди. Ўзбекистонлик олимлар бу ерда илмий-тадқиқот ишларини қайта тиклаш ва ташкил этиш борасида иш олиб бордилар. Сидқидилдан меҳнат қилган олим ва мутахассислар орасида қишлоқ хўжалик фанлари доктори, СССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг пахта селекцияси ва уруғчилиги илмий тадқиқот институти директорининг ўринбосари А. Автономов, профессор Г. Яровенко, агроном Н. Мангутов, инженер А. Габриэльянц, агроном Е. Сафаров ва бошқалар бор эди.

«Бланш» фермасида пахта жўякларга экилиб, қўлда ишлов берилар, уруғчилик қаровсиз аҳволда эди. Ўзбекистонликлар очиқ кўнгиллик билан ўз тажрибаларини ўртоклашдилар, пахтачилик ишларини механизациялаш натижасида ҳосилдорлик 3,4 баробар ортди.

Механизаторларнинг катта группаси жазоирлик дўстларига қишлоқ хўжалик ишларини механизациялашда катта ёрдам кўрсатдилар, маҳаллий механизатор-деҳқонларга совет тракторларида ва қишлоқ хўжалик машиналарида ишлашни ўргатдилар. Агроном олимлар А. Автономов ва Й. Ҳусанбоев эса Жазоир мутахассислари билан тажриба алмашдилар. Улар билан ҳамкорликда тупроқни экишга тайёрлаш, экиш, суғориш, минерал ўғитлардан фойдаланиш, қатор ораларига ишлов бериш, ҳосилни касаллик ва қишлоқ хўжалик зараркунандаларидан ҳимоя қилиш, пахта уруғчилиги бўйича тавсия ва кўрсатмалар ишлаб чиқдилар.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг бошқа бир группа мутахассис ва илмий ходимлари Айн-Скрунодаги тажриба станцияда самарали меҳнат қилдилар. А. Холиқов, Ҳ. Олимжонов, С. Орипов ва бошқаларнинг тиним-сиз изланишлари туфайли чорвачилик озуқаси учун маҳсулдорроқ экин навлари етиштирилди. Бу мутахассисларга ҳам худди Ал Асномдагидек станцияни қайта тиклаш ва ҳамма ишни қайта бошлашга тўғри келганлигини алоҳида таъкидлаш керак. Бу ерда чорва молларга озуқа рационн, озуқа ва дон экинларини алмашлаб экиш схемаси ишлаб чиқилди ҳамда бу экинларга ишлов беришнинг агротехник усуллари самараси ўрганилди. Яйловлар маҳсулдорлигини ошириш учун катта ишлар қилинди. Шунингдек «Хруб» тажриба станциясида ҳам мутахассисларимиз чорва зотини яхшилаш бўйича самарали иш олиб бордилар.

Кейинроқ Оққўрғон районининг бош ветеринар врачи А. Саидхўжаев, ветеринария фанлари кандидати Т. Ҳошимов ва бошқалардан иборат бўлган ветеринар врачларнинг иккинчи группаси Жазоир Халқ Демократик Республикасига ишга таклиф қилинди. Улар мамлакатнинг турли районларида бўлишиб, ветеринария хизматини яхшилашда, даволаш-профилактика ишларини ташкил этишда ва шу соҳада мустақил ишлай оладиган кадрлар тайёрлашда яқиндан ёрдам бердилар.

— Биз, совет мутахассислари маҳаллий деҳқонларнинг молларини бепул даволаб, дори-дармонлар билан таъминлаганимизда улар чеҳрасида чексиз миннатдорчилик хислари ифодаланар эди, — хотирлайди А. Саидхўжаев. — Мен «фақат ҳақиқий дўстларгина совет мутахассисларидек йўл тутиши мумкин», деган гапларни Жазоирда бўлган икки йиллик вақтимда кўп марталаб эшитдим.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг тупроқшунослик илмий-тадқиқот институти ходими Н. Ф. Алексеенко тажриба станцияда муваффақиятли иш олиб борди. Надежда Фёдоровна ёши улғайиб қолганига қарамасдан бутун ташкилотчилик маҳоратини, билимини ишга солиб ишни яхши йўлга қўйганлиги учун ҳам жазоирликлар илтимоси билан у ерда бир йил ўрнига уч йилдан ортиқроқ вақт қолишига тўғри келди. Г. И. Яровенконинг тупроқда етарли миқдорда табиий калий ҳосил қилиш ишида ҳам Надежда Фёдоровна ва у билан бирга ишлаган «Узгипрозем» лаборанти Анастасия Брованинг хизматлари катта бўлди. Шу пайтгача табиий калий Франция ва Италиядан сотиб олинар эди. Г. И. Яровенко Туарес ерларида минерал ўғитларнинг оширилган нормасидан фойдаланишни тавсия қилди. Бу эса буғдой ҳосилдорлигини сезиларли даражада оширди.

Ўзбекистонликларни мамлакатнинг деярли барча вилоятларида, жумладан, Саҳрои Кабирда ҳам учратиш мумкин.

— Мен бутун мамлакатни кезиб чиқдим, — дейди топограф О. Чиркин. — Кунларнинг бирида тупроқшунос дўстим билан бир станцияга келганимизда унинг бошлиғи битта брошюрани кўрсатиб: «Мана бу муҳим аҳамиятли ишни қилган кишиларни танимайман, аммо бу иш бизнинг станциямизда ҳам худди шундай бажарилишини истардим» — деди. Бу бизнинг ишимиз эканлигини айтганимизда унинг ҳайратланганини кўрсангиз эди. Менга бу ерда нима кўпроқ ёққанлигини сўраганида: «Саҳрои Кабир!» деб жавоб бердим. Мен машинада, туяда, эшакда, яёв юзлаб километр йўл босдим, бедуинлар ўтовида тунаб қолдим. Уэд-Рира водийсини яёв кезиб чиқдим. Саҳронинг ҳамма ерида табиат билан олишаётган қудрат ва жасоратга тўла кишиларни кўрдим. Кунларнинг бирида бир ишсиз киши билан учрашиб қолдик, — бироз тўхтаб ҳикоясини давом эттирди топограф. — У жуда озғин ва ачинарли аҳволда, устбош ўрнига эса йиртиқ-ямоқ қоп кийиб олганди. Унга раҳмимиз келди, кийим-бош, пойафзал бердик, иш билан таъминладик. Тез орада бошқа вилоятга кетадиган бўлиб қолганимизда, у фақат йиғлаб юбордигина эмас, қўрқиб ҳам кетди. Шунда қирғизистонлик агроном Алиев билан биргаликда Бузенни трактор бригадасига ишга жойлаб қўйдик. У ерга бир йил ўтгач қайтдик. Келганимизни билиб, зум ўтмай Бузен пайдо бўлди.

— Олег, энди бу қўллар иш билан банд, уйим, оилам бор... — дерди у мени қаттиқ-қаттиқ ўпаркан. Мен эса кўзларимга югурган ёшни зўрға тийиб турардим...

Жазоирда инженер Андрей Твердоступ босган йўл Олег Чиркиннинг йўлидан ортиқ бўлса борки, кам эмас. Андрей Иванович етти ойлик командировкага бориб, у ерда роса 20 ой бўлди. Миллион гектарлик майдоннинг тупроқ-геоботаник картасини тузди. Мамлакатда бундай иш биринчи марта бажарилди. Совет мутахассисларининг Жазоирдаги ишларини баҳолаш қийин. Улар Саҳрои Кабир аҳолиси ҳаёти учун энг қимматли, энг муҳим бўлган сувни келтирмоқдалар.

Н. АРТЕМЬЕВ.

А. И. ИЗРАЭЛЬ

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, кекса педагог, Меҳнат Қизил Байроқ орденли В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети биология-тупроқшунослик факультетининг доценти Антоний Иванович Израэль узоқ давом этган оғир касалликдан сўнг вафот этди.

А. И. Израэль 1895 йилда Эстониянинг Каркси посёлкасида туғилди. 1924 йили С. М. Киров номли Ленинград ҳарбий медицина академиясини битирганидан кейин ҳарбий врач сифатида Ўзбекистонга юборилди. Буюк физиолог И. П. Павловнинг шогирди устозининг ишини матонат билан давом эттирди.

Антоний Иванович ажойиб фазилатли педагог ва ёш мутахассисларнинг меҳрибон устози эди. Узоқ йиллар мобайнида университетнинг студентлар илмий жамиятига раҳбарлик қилди. Физиология соҳасида кўплаб мутахассислар — фан кандидатларини тайёрлади.

А. И. Израэль 100 дан ортиқ илмий ишнинг муаллифи эди. Жуда кўп экологик тадқиқотларнинг ташкилотчиси бўлиб, Ўрта Осиёнинг саҳро ва тоғлиқ районларига 30 дан кўпроқ экспедиция уюштирди. Ўн йил давомида Ўзбекистон физиологлари жамиятига раҳбарлик қилди.

А. И. Израэль самарали илмий педагогик ишлари учун қатор ҳукумат мукофотлари билан тақдирланган эди.

Ажойиб педагог, гўзал қалбли инсон Антоний Иванович Израэлнинг ёрқин хотираси қалбларимизда ҳамиша сақланади.

Бир группа ўртоқлари.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг
БОТАНИКА ИНСТИТУТИ
вакант вазифаларга
КОНКУРС
ЭЪЛОН ҚИЛАДИ
эфир-ёғ, хушбўй зиравор ва бўёқ ўсимликлари лабораториясига — кичик илмий ходим (агрохимия мутахассислиги бўйича);
Қизилқум чўл станциясига — кичик илмий ходим (ботаник).
Конкурс муддати эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.
Ариза ва ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: 700143 Тошкент шаҳри, Академия шаҳарчаси.

В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети ректорати, партия ташкилоти, маҳаллий комитети ва биология-тупроқшунослик факультетининг коллективи кекса ходим, доцент, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби

Антоний Иванович ИЗРАЭЛнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдирадилар ва марҳумнинг оиласига таъзия изҳор қиладилар.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: 700.000 ГСП. ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — 336545. Редактор ўринбосарлари — 337914, 330683. Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469. 337221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 331424. Оммавий ишлар ва хатлар — 332143, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249. 330250. 330251. 330252, 330253. 330254. 330255. 330256. 330257. 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ, Андижон — 48—85. Бухоро — 3—31—42. Қарши — 38—42. Нукус — 42—62. Самарқанд — 31—972. Термиз — 55—35. Урганч — 34—55. Фарғона — 4—29—44.